

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXI

Birželis - June 17, 1976

Nr. 25

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Etniškumas ir 1980 m. gyventojų surašymas

Lietuvis Baltųjų Rūmų tarnyboje

REGINA ŽYMANTAITE

Birželio 1 dieną, į Baltuosius Rūmus buvo sukviesti etninių grupių spaudos ir organizacijų atstovai, apie šimtą asmenų. Man teko maloni pareiga atstovauti Dirvą.

Dr. Myron B. Kuropas, JAV prezidento specialus asistentas etninių grupių reikalams ir šių diskusijų pirmininkas įžanginiam žodyje paminėjo, kad Polish-American Congress savo iniciatyva iškėlė susirūpinimą dėl naujų metodų Amerikos gyventojų surašymą (The Census) vykdant. Jis supažindino su keleta etninių grupių problemas gerai išstudijavusių profesionalų kalbėtojų ir su iš surašymo įstaigos čia dalyvavusiais pareigūnais.

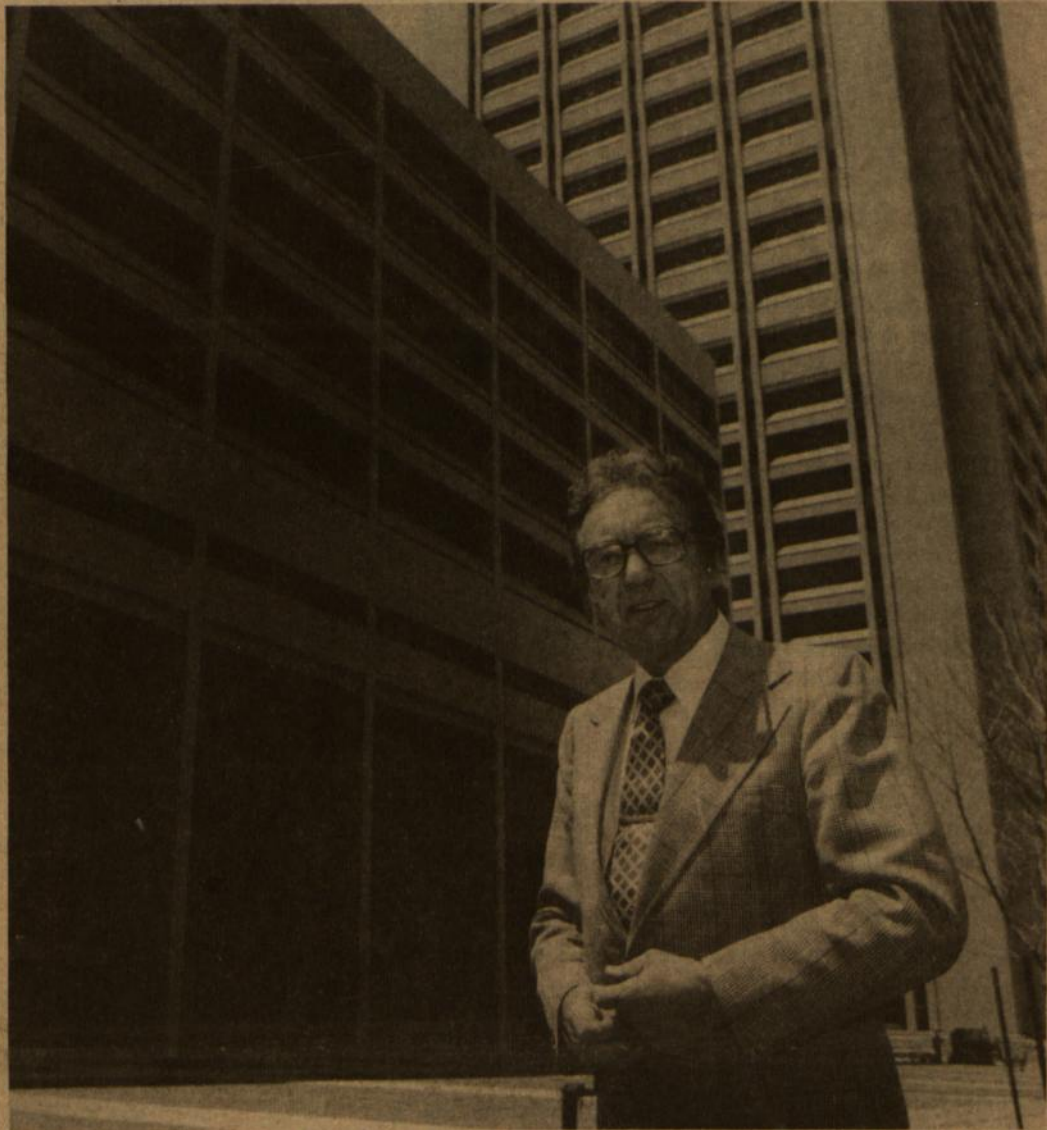
Dr. Michael Novak, Ethnic Millions Political Action Committee (EMPAC) pirmininkas, kongreso konsultantas, parašęs keletą knygų JAV etninių grupių klausimais, kalbėjo tema "The Census". Jo kalbą Etniškumas ir 1980 metų gyventojų surašymas čia trumpai atpasakosiu.

Paskutinis JAV gyventojų surašymas buvo 1970 m., kada atsakant į klausimus tautybė buvo nustatoma pagal gimimo vietą, bet pastebėta, jog tai neapima etninių grupių 2-3-čios generacijos, kuri taipgi dažnai jaučiasi lenkais, vokiečiais

ar kitokiais. Į tai atkreipė dėmesį kai kurios etninės grupės ir patys surašymo įstaigos oficialūs pareigūnai, todėl jie čia ir atsilankė tą klausimą kartu aiškintis.

Mes esame į Ameriką suvažiuavę iš visų kraštų žmonės ir todėl esame skirtinų galvojimų bei rūpesčių, bet kartu gyvendami, dirbdami su įvairių kultūrų, papročių žmonėmis dažnai patys pradedam pasimesti, savo galvosena keisti. Svarbu, kad mes neišsiblaškytume, kad žinotume, kas mes esame ir kiek mūsų yra šiame krašte, turime žinoti tikrą Amerikos veidą, kas jį sudaro. Jei mes patys to sieksim, žinosim iš kokių žmonių Amerika susidaro, tai žinos ir kiti kraštai. Pvz. man važinėjant Pietų Amerikoje plakatai skelbė "Yankee go home". Bet aš nesu jankis, aš lenkas, kalbėjo dr. Novak, o jie mano, kad iš JAV, tai ir jankis. Mes nesam atsakingi už kiekvienos Ameriką sudarančios etninės grupės kultūras, veiksmus ir k.

Arba štai anksčiau patys etninių grupių nariai teikdavo neteisingas žinias apie savo tautybę pagal įvairias religijas. Dabar todėl surašymo įstaiga siekia pilnos kooperacijos su etninėmis grupėmis tikslu nustatyti kuo tiksliausias žinias, ieško (Nukelta į 6 psl.)



Praeitą penktadienį Clevelande buvo atidaryti naujieji policijos štabo rūmai, kainavę 19 milijonų dolerių. Ta proga buvo sukviesti spaudos korespondentai, kuriems aprodyti rūmai, jų įrengimai, neužmirštant parodyti ir kalėjimo. Dirvą atstovavo A. Balašaitienė. Nuotraukoje Clevelando meras Ralph J. Perk prie naujųjų rūmų.

RINKIMAI ITALIJOJE

Gali atnešti didesnių pasikeitimų

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Prasidėjusi priešrinkiminė karštligė Amerikoje nukreipė dėmesį nuo Italijos, kur birželio 20-21 dienomis įvyks labai svarbūs seimo ir

senato rinkimai. Jie svarbūs todėl, kad per juos pirmą kartą demokratijos istorijoje komunistai gali ateiti visai legaliu būdu į valdžią, už juos pasisakius daugiau negu trečdaliui visų rinkikų.

Tiesa, Italijos komunistai patys sakosi nesą tokie, kaip mums gerai pažįstami Sovietijos ir Rytų Europos bolševikai. Jie tik į asmens laisvę ir demokratinę santvarką Rinkikams atšaukus per sekančius rinkimus savo pasitikėjimą, jie esą pasiryžę valdžią perleisti laimėjusiam. Dar daugiau: šiuos rinkimus laimėję jie nori ne patys vieni ar su socialistais valdyti, bet tik koalicijoje su krikščionimis demokratais.

Bet jei taip, kodėl jie dar vadinasi 'komunistais', jei ne tiki į proletariato diktatūrą. Kodėl jie nesivadina tik socialistais? Aš nežinau jų pačių atsakymo į tokį klausimą tačiau ji nesunku būtų ispėti. Per trisdešimt metų demo-

kratinio režimo Italijoje pasikeitė 40 vyriausybių. Rezultate daug svarbių reformų nebuvo pravesta, valstybinė santvarka nebuvo pri-taikinta naujiems gyvenimo reikalavimams ir už komunistus daugelis balsavo protesto ženklan. Protesto prieš valdžios korupciją ir neveiklumą. Iš to fakto išplaukia ir viltis. Gal tie, kurie balsavo už komunistus protesto ženklu, dabar stai-ga išsigąs balsuoti už komunistus, nes jų balsai gali atiduoti komunistams valdžią. Juk pagal patirtį komunistai labai nenoriai paleidžia valdžią, nor tai ir atsitiko Portugalijoje ir Islandijoje.

Atvirai kalbant, liūdna, jei tik tas pagrindas sulaikys komunistus nuo laimėjimo, nes tai reiškia demokratinę partijų prestižo nepaprastai žemą lygį.

Per 30 metų Italiją valdė Partito Democrazia Christina. Atvirumo valandose kai kurie jos vadai tą likimą pa-(Nukelta į 2 psl.)



Lietuvių kilmės Joseph Kasputys, Prekybos sekretoriaus E. Richardson asistentas, kalba etninių grupių spaudos konferencijoje birželio 1 d. Baltuose Rūmuose. Prie stalo sėdi Robert Hagen ir pagrindinis kalbėtojas dr. Michael Novak.

R. Žymantaitės nuotrauka

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Jimmy Carter bus demokratų kandidatas į prezidentus! Vienintelis, kuris su tuo nenori dar sutikti, liko Kalifornijos gubernatorius Edmund 'Jerry' Brown jr. Visi kiti kandidatai, jei dar ir turi kokių vilčių, nutarė geriau apie jas viešai nekalbėti. O kas liečia Browną, jo kovingumas aiškintinas jo viltimis 1980 ar 1984 m.m. rinkimuose. Jis dar jaunas — 38 m. Kas už Kalifornijos ribų jį žinojo dar prieš porą mėnesių?

Norom ar nenorom demokratams vieningai susirikiavus už Carterio nugaros, respublikonai atsidūrė prieš klausimą, kuris jų kandidatų galėtų prieš Carterį atsilaukyti? Carterio kandidatura liudija, kad tauta, bendrai paėmus, yra nusivylusi visais Washingtono politikais. Tą pažiūrą atstovauja ir R. Reagan, kas yra jo stiprybė ir silpnybė kartu, nes jis nėra per daug skirtingas nuo jaunesnio Carterio, bet tas remiasi daugumos, o ne mažumos partija kaip respublikonai, neturinčiais vilties gauti daugumos kongrese. Prezidento Fordo pusėje stovi gėrejanči ūkinė būklė — labai svarbus faktorius pasirenkant prezidentą. Atrodo tačiau, kad to šiais metais neužtenka. Kad Fordas laimėtų nominaciją ir rinkimus, jam reikėtų dar kokio dramatiško laimėjimo užsienio politikos fronte. Kitaip sakant, jo nominacija ir perrinkimas priklauso nuo... Kissingerio. Kad pakeltų savo prestižą, prezidentas planuoja Vakarų Europos ir Japonijos vyriausybės galvų konferenciją. Ji bus skirta daugiausiai ūkiniam klausimams. Fordui labai padėtų koks susitarimas su sovietais ir padėties Art. Rytuose stabilizavimas. Bet tai priklausys ne vien nuo Fordo administracijos, bet ir nuo sovietų apskaičiavimų, kuris prezidentas: Carteris ar Fordas — jiems būtų naudingesnis.

★

Nepaprastai aukšti mūtai, kuriais Maskva nuo birželio 15 d. apdėjo dovanų siuntinius į Sovietiją, aiškintini daugiau finansiniais negu politiniais sumetimais. Sovietams pradėjus daugiau pirkti kapitalistų kraštuose, jiems pritrūko dolerių tų gėrybių apmokėjimui. Dėl menkos kokybės jų pramonės gaminiai negali konkuruoti su kapitalistų. Už tat svarbiausias jų svetimos valiutos šaltinis yra nafta ir auksas. To geltono metalo Pietų Afrikos respublika gamina daugiau, todėl sovietų įsivėlimas į pietinės Afrikos reikalus siejamas su noru pakelti aukso kainas ir eventualiai Sovietų

tiją paversti svarbiausiu to metalo tiekėju.

Sovietus spaudžia ir skolos, kurių mokėjimo nutraukimas atimtų tolimesnio skolinimosi galimybes. Skaičiuojama, kad sovietinis blokas Vakarams yra įsiskolinęs 32 bilijonų dolerių sumai, daugiausiai Europoje. Bankininkai skaito, kad ta suma, turint galvoje sovietų ūkio didumą, jų aukso ir svetimos valiutos rezervus, nėra didelė. To nepaisant, naujus kreditus sovietams gauti jau yra sunkiau. Amerikos bankai yra varžomi nuostato, kad vienam klientui jie negali skolinti daugiau kaip 10% savo kapitalo ir rezervų.

Nors ir nelaukiama, kad pati Sovietų Sąjunga atsiskaitytų mokėti savo skolas, daugiau baimės yra dėl satelitų. Neseniai savo mokėjimus užsieniams sustabdė Šiaurės Korėja, kuri turėjo apie vieną bilijoną dolerių skolas. Šiaurės Korėja tačiau nėra formalė sovietų sąjungininkė, kaip pvz. Lenkija ir kiti Europos kraštai, su jais sudarę ūkinę bendruomenę.

Kai tik sovietai 1972 m. pasirodė kredito rinkoje, kapitalistai ėmė varžytis dėl jų palankumo, duodami jiems paskolas mažesniais nuomimais kaip kitiems kraštams. Nūdien tas paprotis jau pasibaigė. Dabar jie dažnai turi mokėti daugiau.

Kaip taisyklė, komunistiniams kraštams yra lengviau pasiskolinti jei skola yra reikalinga kokiam projektui, kaip fabrikui, kuriam įrengimui yra perkami paskolą duodančiam krašte.

Jei iš tikro jie jau išsėmė galimą kreditą Europoje, sovietai turi daugiau prašyti iš Amerikos. Jei taip, turėtų padaryti nuolaidų politinėje srityje. Už tat susitarimas dėl ginklavimo sumažinimo vėl atsidūrė galimybių ribose.

★

Kalbant "To Russia with Money" tema... žmogus, apie kurį daugiausia šiuo metu tupčiuoja 3 didieji amerikiečių TV tinklai: ABC, CBS ir NBC — yra ne koks vietos didžiūnas, bet lietuvis Henrikas Juškevičius (Juskevitchus), — pranešė New Yorke leidžiamas žurnalistikos klausimams mėnraštis (MORE). Jis yra SSSR valstybinio radijo ir televizijos komiteto aukštas pareigūnas. Mat, jam yra pavesta pravesti preliminarinius pasitarimus su amerikiečiais dėl 1980 metų Maskvos olimpiados transliacijos. Šių metų Montrealio olimpiadą transliuoti teisę įsigijo ABC už viešai paskelbtą sumą, kuri to-

li prašoka 25 milijonus dolerių.

Olimpiadų transliacijos yra mielai žiūrimos. Pvz. 1972 m. Muencheno olimpiadą per ABC tinklą stebėjo 45% visų žiūrovų 62 ir pusę valandų. Žiemos olimpiadą iš Insbrucko žiūrėjo virš 35% žiūrovų. Tikimasi, kad Montrealio ir Maskvos olimpiados susilauks dar didesnio susidomėjimo ir už tat didžiosios TV bendrovės yra linkusios sumokėti 50 ar kiek daugiau milijonų dolerių.

Nuo šių metų balandžio mėn. tarp tų bendrovių atstovų ir Juškevičiaus prasidėjo pasikalbėjimai. Visų pirma apie techniškus klausimus: kokius įrengimus galima būtų gauti vietoje ir ką reikėtų atsivežti. Kartu amerikiečiai stengiasi įtikti sovietams padėdami jų propagandai. CBS savo rytinėje A. M. America programoje jau davė 10 valandų transliacijų iš Sovietijos. CBS birželio 27 d. transliuos Prokofievo baletą iš Maskvos didžiojo (bolšoj) teatro. Pristatytoja bus Mary Moore. Tai lyg ir susitaikymo gestas, nes prieš 20 mėn. sovietai išmetė CBS korespondentą už pasikalbėjimus su disidentais!

Kam atiteks transliacijos teisės, galutinai bus nuspręsta po Montrealio žaidynių. Tai priklausys ne nuo Juškevičiaus, kuris gerai kalbąs angliškai, turįs apie 40 m. amžiaus ir "kaip dėl ruso esąs aukštas (Tall for Russian at six-foot-two)", ir ne nuo jo boso, buv. ambasadoriaus Pekine Sergėjaus Lapino, kuris dabar esąs radijo ir televizijos komiteto pirmininkas, bet nuo paties politbiuro.

David M. Rubin, a contributing editor of [MORE], is director of graduate studies in journalism at New York University.

26 [MORE]

P. S. Kaip matome amerikiečiams, šiuo atveju straipsnio autoriui David M. Rubins, "director of graduate studies in journalism at New York University" sunku susigaudyti tautiniuose klausimuose. Jis rašo "a young Lithuanian named Henrikas Juskevitchus", o keliolika eilučių vėliau tą patį Juškevičių charakterizuoja kaip "Tall for a Russian..." Jei tokie profesorai, ko reikalaوتي iš studentų! (vm)

PRESS MECHANICS
For Can Manufacturing Facility. Experienced required on double and multiple die presses. Pleasant rural surroundings out side of Detroit, Mich. Wages commensurate with experience & ability.
Apply
DIVERSIFIED PACKAGES
730 Isbell St.
Howell, Mich. 48843
517-546-6550 (24-28)

SEWER
Immediate need for a sewer in our Awning Dept. Individual should be familiar with industrial sewing operation. Experience A plus. But not required. Hourly rate plus fringe benefits. Call Personnel Department.
THE ASTROP CO.
2937 West 25th St.
Cleveland, Ohio
216-696-2800
Equal Opportunity Employer M/F (22-24)

L'ESPRESSO - 7-13 juin 1976



RINKIMAI ITALIJOJE..

(Atkelta iš 1 psl.)

vadina 'prakeikimu valdyti', nes valdanti partija visados yra pasmerkta korupcijai. Partijos vadovaujančią trijulę sudaro Aldo Moro, 59 metų 5 kartus buvęs premjeras, partijos gen. sekretorius Benigno Zaccagnini, 64 metų, kuris, nepaisant amžiaus, propaguojamas kaip naujas partijos 'veidas', ir dar vienas buvęs premjeras — Amintore Fanfani, 68 metų amžiaus. Kažin ar jie gali imponuoti jauniems rinkikams. Atsimintina, kad į 630 atstovų seimą gali basuoti turį 18 metų amžiaus. Reikia turėti 25 metus, kad gavus teisę balsuoti į 315 narių senatą.

Asmeniškai komunistų vadą Don Enrico Berlinguer, 54 metų, yra labai populiarus. Jis yra kilęs iš senos Sardinijos bajorų šeimos, kuri ten prieš kelis šimtus metų atsikrausčiusi iš Ispanijos. (Idomu, kad vienas iš jo pusbrolių — Francesco Cossiga — yra krikščionis demokratas ir dabartinis vidaus reikalų ministeris). Už partiją kalba ir faktas, kad komunistai, laimėję savivaldybių rinkimus didesniuose miestuose, kaip Turinas ar Neapolis, pasirodė neblogo administratoriai ir kol kas dar neįsivėlė į jokių skandalus. Iš viso PCI yra geriau susiorganizavusi ir drausmingesnė negu PDC.

Spėjama, kad komunistai per rinkimus surinks bent trečdalį, ar net daugiau visų balsų. Jei socialistai, kurie per paskutinius savivaldybių rinkimus gavo 12% balsų ir šį kartą padarytų pažangą, aritmetiškai būtų galima kairiųjų 'Liaudies Fronto' vyriausybė. Komunistai tačiau sakosi jos nenorį. Jie norėtų dalyvauti valdžioje kartu su krikščionimis demokratais —

compromesso storico — istorinio kompromiso. Tokiu atveju ju prileidžiamas ir krikdemų skilimas: į norinčius bendrauti ir priešingus. Jei kairieji, o ypač komunistai pralaimėtų ir krikščionys demokratams gautų tą pati kaip per paskutinius centrinius rinkimus, būtent, netoli 39% visų balsų, galima būtų laukti koalicinės vyriausybės, even tualiai su kokios mažesnės partijos atstovų kaip premjeru. Tokia vyriausybė gali iki tam tikro laipsnio bendrauti su komunistais, jų tiesiogiai neįsileidžiant į savo tarpą.

Ciniškai žiūrint, rinkimai, kaip teigė vienas Valstybės departamento stebėtojas Time magazinui, tik parodys ar italai daugiau bijo komunistų, negu yra nusivylę krikščionimis demokratais!

O kaip į visą tai žiūri Vatikanas? Popiežius Povilas VI kuris naujai pakeltus 19 kardinolų iš laisvo pasaulio priėmė sėdėdamas, bet atsistojo ir pabučiavo naujai į kardinolus pakeltą dvasiškį iš... Šiaurės Vietnamo, žymiai skiriasi nuo Pijaus XII. Tas atviraai rėmė krikščionis demokratų ir jų vadą Alcide de Gasperi. Už komunistus balsuoją buvo gąsdinami ekskomunija. Nūdien Povilas VI irgi rgina balsuoti už krikščionis demokratų, bet daug subtiliau. Kadaise buvusi tai įtakinga 'Katalikų Akcija' dar turi 600,000 narių, bet nėra labai aktyvi. Iš Italijos 41 milijonų rinkikų, tik 5 milijonai laikomi aktyviais katalikų bažnyčios nariais. Per juos žodžiais varoma įspėjamoji akcija: 'Jei balsuosi už komunistus, gali būti, kad tai bus tavo paskutinis balsavimas'.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

RAUDONŲJŲ MELO IŽULUMAS

Propagandiniai raudonųjų melai gausiai gaminami Maskvos melų fabrikuose ir per pasaulines melo platinto filiales eksportuojami į užsienius. Itin svarbu Maskvai savo melais užpildyti demokratinių laisvių kraštus. Maskvos melo fabrikai dirba pilnu apkrovimu ir, kaip sovietų pramonėje įprasta, neišvengia brokdarystės. Toks žurnalistinis niekalas, patekęs į laisvos spaudos kraštą gali būti atidengtas ir nuneigtas. Jeigu savo satelitų kraštuose Maskvos propagandinis gramafonas per dvidešimt keturias valandas groja vis tą pačią nuzulintą plokštelę, demokratinių laisvių kraštuose girdėti nuzulintos sovietinės plokštelės gurgždės.

Pavyzdžių nestokoja. Štai vienas tokių iš mūsų pašonės. Bolševikinė melų platinto lietuvių kalba filialė, Chicagoje spausdinamoji Vilnis, gavo įsakymą nukreipti bolševikuojančių senukų dėmesį nuo chroniško Sovietijoje maisto, grūdų, kitų gėrybių stokos. Tam nesugalvota nieko naujo, tik kaltinti maisto stoka. ... kapitalistines bei "imperialistines" valstybes. Todėl anonimiškas Vilnies rašėja, be abejo reziduojas kur fantazijos ir realizuotina tinimus, kad žmonija nejaustų maisto stokos, jeigu kapitalistinės šalys pasirūpintų savo žmonėmis, parodytų gerus norus. Vilnies rašėja pavyzdžiu griebe Braziliją.

Jis sako: jeigu Amazonės baseinas būtų parengtas žemės ūkiui, iš to baseino sodinių galėtų mįsti visa žmonija. Brazilijos žemės ūkio planuotojas Jose Costa apskaičiavo Amazonės baseino eventualius sodinių išteklius.

Tema tuo tarpu netoli žmones maisto nedatekliau, tik dešimtmečių, o gal ir šimtmečių bėgyje. Prie ko čia "imperialistiniai" režimai? Juo labiau, kaip tik kapitalistiniai režimai ir išvystė nepaprastą iniciatyvą žmones maistu aprūpinti! Kas nežino kaip toli pažengė japonų susidomėjimas begaliniais vandenynų ištekliais, plaktono teorija,

etc.? Kas nežino apie grandiozinį ir pasaulyje našiausią JAV-bių žemės ūkį?

Naujai įsikūrusios valstybės Afrikoje visą žemės ūkio vedimo patyrimą ir pagalbą gauna iš kapitalistinių valstybių žinyno.

Todėl, kaip tarėme, kalbos apie "imperializmą" ir jo tariamą ryšį su žmonijos badmiriavimais, Maskvos manevre yra pastanga nuneigti priekaištus sovietinei santvarkai, jau per penkių šėšius dešimtmečius piktybiniai marinančiai savo Vilnies rašėja, sočiai prity laimėjusi karo prieš naisalges "imperialistines" Amerikos duonos, kaltina ją (kaip ir Braziliją) darbo žmonių marinimu. Tuo tarpu "socialistinis" blokas gyvena iš "imperialistų" malonės. Be tų "imperialistų" malonės, nuolankumo ir politinio žlibumo sovietinės valdos taptų žiauraus bado arena! Be amerikinių grūdų ir konservų Maskva nebūčiausio įžulumo prasimačius. Be amerikinių grūdų prie Brežnevo viešpatavimo, Sovietijoje kiltų bado riaušės. Pasaulyje plačiai žinomas nevykęs kolchozinis ūkininkavimas, valstybinis biurokratizmas ir chaosas. Tai rimtų studijų ir šmaikščių anekdotų sritis.

Maskvos melo fabrikai priversti gaminti fantastiškesnius grakščios merginymus, su tikslu atitraukti dėmesį nuo sovietinio režimo nepasisekimų. Kada visi nustebe palygina carų Rusiją su Sovietija, palyginimas kalba už carų Rusiją. Tada ši žemės ūkio valstybė užpylė savo grūdais Europą. O dabar? Kalbėdami apie žemdirbio kaupuką atsilikusiuose kraštuose, sovietiniai melo fabrikai "nepastebi", kad kolchozų traktoriai nepagamina duonos sočiai pavalgyti! Ir išeinat, kad ne "imperializmas", nei klimatas, nei žemės sudėtis, nei oro prajovai čia kalti. Kalta yra bolševikų ant žmonių sprando užkrauta sovietinio ūkininkavimo sistema. Kaltas yra utopinis režimas, kurį išlaiko ne "kaupukas" ar traktorius, bet durtuvas ir politinė policija. (sp)

ZAPARACKAS KANDIDATUOJA Į KONGRESĄ

VYT. ALANTAS

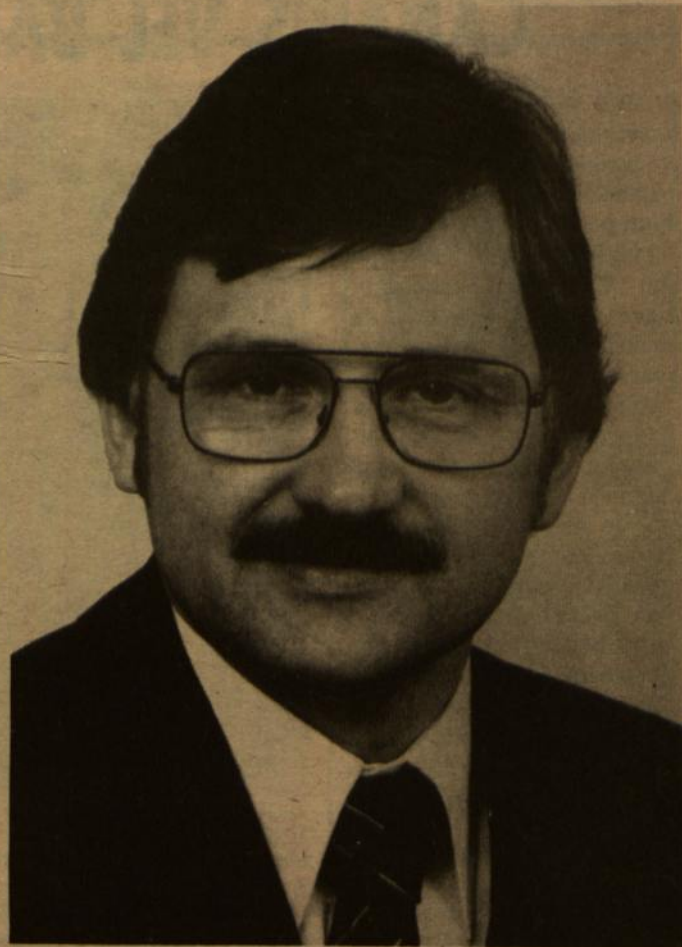
Algis Zaparackas yra ne tik populiarus Detroito lietuvių visuomenės veikėjas, radijo valandėlės redaktorius bei pranešėjas, bet ir plačiai žinomas mūsų miesto etninių grupių darbuotojas ir respublikonų partijos politikas. Pagaliau jis pažįstamas ir plačiai Amerikos lietuvių visuomenei, itin jaunimo sluoksniuose, nes dar visi jį atsimename, kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso pirmininką 1966 m. Jis yra 36 m., baigęs Wayne State Universitetą Mechanikos Inžinerijos mokslus ir dabar dirba Fordo Automobilių Bendrovėje, kaip projektavimo inžinierius.

Mes kalbamės erdvioje ponų Zaparackų svetainėje, iš kurios pro didelį langą matyti gražių krūmų bei gėlių priaugęs kiemas. Aš klausiu, kaip jis žiūri į vadinamą Amerikos ir Sov. Sąjungos atoslūgio politiką.

— Amerikos ir Sov. Sąjungos atoslūgio politika priklausys nuo to, kaip JAV sugebės ją išnaudoti. Prezidento Fordo iniciatyvą varžo kongresas, ir tai gali neišvengiamai atsilipti Amerikos užsienių politikai. Lietuvių kilmės balsuotojai turėtų labai kreipti dėmesį į savo kongreso narius ir įtaigoti, kad jie nesilpnintų prezidento užsienio politikos žygių. Apklausinėjant, daugumas gyventojų pasisako už Kissingerio vedamą politiką, bet ar jam pasiseks pristabdyti besiplečiantį komunizmą — didelis klausimas, nes, įsigalėjus komunizmui Vietname, Kambodijoje ir Laose, jo įtaka nemažėja. Komunizmas skatina ir kongrese įsigalinčios liberalinės bei izoliacinės nuotaikos.

— Ar Helsinkio susitarimas pakenkė ar nepakenkė mūsų kovai dėl Lietuvos laisvės?

— Helsinkio susitarimas morališkai pakenkė mūsų laisvės kovai. Tas susitarimas suskaldė ir mūsų išeiviją. Šių metų gegužės 7 d. senatas savo rezolucijoje 406 pasisakė, kad Helsinkio deklaracija nieku būdu nepakeitusi JAV nusistatymo Pabaltijo valstybių atžvilgiu, kitaip sakant, dar kartą pabrėžė faktą, kad nepripažįsta kalbamų valstybių okupacijos. Tai turėtų būti vienas didžiausių lietuvių visuomenės laimėjimų. Tiek Ed. Derwinskio rezolucija 319, kuri po 30 metų okupacijos buvo svarstyta kongreso debatuose, tiek Senato rezolucija 406, yra lietuvių bei visų pabaltiečių tremtinių laimėjimas. Tie kongreso pasisakymai yra pozityvus veiksniai, kurie stiprina Lietuvoje prieš rusifikaciją kovojančią tautą.



Inž Algis Zaparackas kandidatuoja į JAV kongresą.

— Ką tamsta darytum Lietuvos laisvinimo reikalui išrinktas į kongresą?

— Lietuvių kilmės piliečiui pakliūti į kongresą būtų didelis visos lietuvių išeivijos laimėjimas. Mano pagrindinė rėmėja, siekiant to posto, yra lietuvių visuomenė. Ar man pavyks ar nepavyks laimėti, kiekvieno atveju lietuviai, jaučiu, įsigys naujų draugų, kurie eventualiai padės kovoti už Lietuvos valstybės atstatymą. Yra daug atvejų ir būdų, kaip kongresmanas gali padėti savo tautiečiams. Kaip pavyzdį, galiu nurodyti kongresmaną Derwinskį, kuris atstovų rūmuose sumaniai pravedė 319 rezoluciją, kad Helsinkio nutarimai nepakeitė Amerikos nusistatymo Pabaltijo valstybių atžvilgiu, šeimų sujungimai, maito panaikinimas ar bent sumažinimas siuntiniams, kelionių suvaržymų sumažinimas, laisvojo pasaulio spaudos išleidimas, budėjimas, kad būsimoje taikos konferencijoje nenukentėtų Pabaltijo valstybių reikalai, tai ir būtų mano darbas kongrese.

— Kokiame distrikte kandidatuojate?

Kandidatuoju Detroito 18 distrikte, kuriam priklauso 13 miestų ir kur gyvena arti pusės milijono gyventojų, iš kurių 280.000 yra registruotų balsuotojų. 29% yra laikomi užsieniečiais, ar pirmos kartos mažumos. Distrikte gyvena žydai, juodukai, italai, vokiečiai ir didelis nuošimtis lenkų. Lietuvių tėra apie 200 žmonių.

— Kaip sekasi kampaniją? Kiek remia Detroito lietuviai?

— Labai džiaugiuos Detroito lietuvių parama: esu

remiamas finansiškai ir morališkai. Jaunimas talkininkauja renkant parašus, ruošiant parodėles ir šiaip jau atliekant reprezentacijos darbus. Žinoma, visada trūksta finansinės paramos, nors jos ir susilaukiau iš Floridos, Pensilvanijos, Chicagos, Clevelando ir kitų lietuvių kolonijų, kurios rodo didelį susidomėjimą mano kampanija.

— Kokie tamstos šansai būti išrinktam?

— Turiu pagrindą tikėtis, kad laimėti nominacijai yra 75% šansų. Laimėti rinkimus prieš dabartinį kongresmaną pareis nuo keleto politinių aplinkybių: 1. prez. Fordas turi būti respublikonų nominuotas, 2. respublikonų senato kandidatą turi būti nominuotas kongresmanas Marvin Esch, o demokratų — Richard Austin. Michigano balsuotojai, ypač Macomb apskrities, kur gyvena didelis nuošimtis mažumų, remia prezidentą ir kongresmaną Esch. Kadangi mano pavardė būtų trečia sąrašė, tai tikiuos, kad jų populiarumas ir man padėtų būti išrinktam.

— Kas jūsų kandidatūrą remia iš žinomų Michigano politikų?

— Šiuo metu aš esu respublikonų partijos ketvirtasis vicepirmininkas. Mano žinioje yra visi Michigano etnografinių grupių balsuotojai, kurių yra apie 20% gyventojų. Šiais rinkiminiais metais, tautinių grupių daugumai pageidaujant, sutikau būti kandidatas į JAV kongresą. Savo kandidatūrą paskelbiau tik pasitaręs su senatoriumi Griffin, gubernatorium Milliken (Nukelta į 4 psl.)

MELO KARAS (24)

CANARIS VĖL BANDO...

1944 m. balandžio 15 d. maršalas Rommel, kuris buvo paskirtas vadovauti beatėjančios invazijos atmušimui, priėmė naują savo štabo viršininką gen. Hans Speidel. Tas jau nuo seno dalyvavo Juodojo Orkestro sąmokse ir paaikšėjus, kad maršalas yra nemažiau susirūpinęs Vokietijos likimu, buvo sutarta vėl veikti. Tam reikalui maršalas sušaukė už mėnesio pasitarimą, kuriame be paties maršalo ir jo štabo viršininko dalyvavo generolai von Stuelpnagel, von Falkenhausen, baronas von Luettwitz ir grafas von Schwerin. Luettwitz ir Schwerin vadovavo dviem geriausiom vokiečių tankų divizionom: 2-rai ir 116-tai.

Tame pasitarime buvo nartata siekti paliaubų su Vakarais. Tam tikslui vokiečiai a. pasitraukė iš visų okupuotų teritorijų Vakaruose; b. areštuotų Hitlerį ir jį perduotų civiliam teismui (Rommelis skaitė, kad jo nušovimas paverstų jį kankiniu tauotos akyse); c. teisman turėtų būti atiduoti ir kiti karo nusikaltėliai; d. kautynės Rytuose tęsti, sutrumpinus frontą; e. perversmas nuverstį nacius turėtų įvykti dar prieš invaziją, nevēliau birželio mėn. vidurio; f. sudaryti naują vyriausybę su gen. Becku priešakyje. Tuo reikalu buvo užmegstas ryšys su kitais sąmokslininkais kurių buvo kiekviename kariniame rajone (Wehrkreise) į kuriuos Vokietija buvo padalinta administracijos, mobilizacijos ir karinės pramonės sumetimais.

Ryšių su Vakarais netruk. Sąmokslininkas Gisevius vicekonsulas Šveicarijoje, buvo nuolatiniam kontakte su Dulles, po karo nelemtai pagarsėjęs Otto John palaike ryši su britais, pagaliau nebuvo galima užmiršti ir admirolo Canaris.

Kaip žinia, Canaris buvo atstatytas iš 'Abwehr' viršininko vietos ir turėjo vadovauti neva tai ūkiniam karui kurį Vokietija jau neturėjo jėgų vesti. Tas jam leido toliau megsti sąmokslą tinkla. Savaime aišku, Gestapo jį se



Pulk. Arnould ir sesuo Henriette Frede, suruošę pietus admirolui Canaris, nusifotografavę po karo prie vienuolyno.

kė. Himmleris jam pats sakė, kad jis žino apie Juodojo Orkestro sąmokslą, lyg ir duodamas suprasti, kad jis eventualiai gali ... prisidėti. Tokia galimybė nesutiko su sąmokslininkų planais, jį tik galėjo jiems pakenkti sąjungininkų akyse.

Likimo ironija tarp kitko norėjo, kad britai tuo pat laiku planavo Rommelį, kuris turėjo vadovauti sukilimui prieš Hitlerį, nužudyti, kad sukeltų samyši vokiečių tarpe prieš pat invaziją. Juodasis Orkestras tuo tarpu samprotavo, kad invazija turi būti labai rizikinga ir daug gyvybių kaštuojanti operacija, todėl, logiškai galvojant, jau vien dėl to, visai užmirštant vėlesnį rusų išgalėjimą visoje Europoje, sąjungininkai turi būti suinteresuoti paliaubomis.

Iš tikro 1944 metų pavasarį tuo reikalu Vakaruose vyko diskusijos tarp karių ir politikų dėl sąsąlyginės kapituliacijos doktrinos. Pirmieji manė, kad tas sąlygas 'suminkštinus' – būtų lengviau karą baigti. Antrieji įrodinėjo, kad 'suminkštinimas' tik daugiau paskatins vokiečius priešintis. Tokios pažiūros laikėsi Baltieji Rūmai. Tuo tarpu kariai vis daugiau būkštavo dėl galimų didelių

nuostolių.

JAV štabų viršininkai 1944 m. kovo 25 d. pasiuntė prezidentui memorandumą, kuriame siūlė paskelbti, kad sąjungininkai reikalauja tik nacių ir Wehrmachto besąlyginės kapituliacijos, bet nesiskėsina išnaikinti vokiečius ir jų valstybes.

Balandžio 1 dieną Rooseveltas tą pasiūlymą atmetė, aiškindamas, kad vokiečių perauklėjimas gali pareikauti dviejų kartų laikotarpio. Vokiečių tauta, kaip organizmas turįs būti sunaikintas, nors tai nereiškia paskirų žmonių išžudymo.

Balandžio 14 d. gen. Eisenhoweris prašė Edwardo R. Stetinius, kuris netrukus turėjo būti paskirtas Valstybės Sekretorium, dar kartą tuo reikalu telegrafuoti į Vašingtoną. Telegramoje Stetinius aiškino, kad ne pats generolas Eisenhoweris, bet jo štabo viršininkas gen. Smith norėtų, kad invazijos jėgoms įsistiprinus kokiam prietiltyje, vokiečiams būtų pasiūlyta pasiduoti 'in soldierly terms' – pagal kariškas tradicijas. Gen. Eisenhoweris turėtų pasakyti per radijo kalbą, kurią parašė dramaturgas Robert Sherwood. Joje Eisenhoweris lyg ir ištįstų taikos ranką vokiečių kariams, ragindamas juos garbingai pasiduoti.

Nors visu tuo buvo siekiama laimėti be didesnių nuostolių, toks pasiūlymas netiko politikams. Churchillis, kuris visą laiką būkštavo, kad Eisenhoweris gavo per daug galios, dabar pasinaudojo proga pareikšti, kad tai vyriausybės susitarimo, o ne karių dalykas.

Teisiškai žiūrint, tai buvo teisinga, tačiau šiandien nėra abejonės, kad Eisenhowerio-Rommelio, nors ir slapto susitarimas būtų išgelbėjęs šimtus tūkstančių gyvybių. Už tai negali stebėtis, kad admirolas Canaris tiek daug padėjęs sąjungininkams išduodamas jiems vokiečių planus, dabar vėl nu-

tarė rizikuoti, šį kartą ieškodamas asmeninio kontakto su britų žvalgybos viršininku gen. Menzies.

Kontakto jis ieškojo per britų vyr. štabo MI-6 skyriaus 'reseau' – atstovybę Paryžiuje. Joje pulkininkas Arnould rūpinosi daugiau kariniais reikalais, o majoras Phillipe Keun – politiniais. Tuo po invazijos Keun buvo išduotas vieno savo organizacijos nario – prancūzo ir buvo SD sušaudytas. Pulk. Arnould karą pergyveno ir buvo apdovanotas 'Distinguished Service' ordinu, labai retai kada britų duodamu svetimšaliams.

Reikia atsiminti, kad visi ankstyvesni Canaris bandymai asmeniškai susitikti su Menzies ar Dulles, būdavo abiejų krašto vyriausybių atmeti. Iš dalies bijota Venlo incidento pasidarojimo, per kurį SD pagrobė atvykusius britų pareigūnus. Dar daugiau bijota rusų įtarimo, kad sąjungininkai derasi su vokiečiais.

Antra vertus, Menzies per LCS – London Controlling Section, kurios tikslas buvo apgaudinėti vokiečius, turėjo tam tikrą veikimo laisvę ir tai jam davė progos asmeniškai atsakyti į Canaris irgi asmenišką užklausimą.

Tuo reikalu dokumentų ne liko. Gal kokių pėdsakų galima būtų rasti MI-6 archyvuose, bet jie neprieinami. Už tai reikia pasikliauti gyvais likusių liudininkų pasakojimais. To paties pulk. Arnould ir Madame Henriette Frede šv. Agnėškos (St. Agonie) vienuolyno viršininkės. Tas vienuolynas buvo MI-6 vyr. būstinė Paryžiuje.

Pulk. Arnould susitiko su Canaris Paryžiaus priemies-tuke Auteil birželio 4 dieną 11 val. ryto ir jam pranešė turįs laišką iš Londono, tačiau nebuvo saugu jį čia atnešti. Už tat admirolą pakvietė į vienuolyną 6 val. vakaro.

Sutartą valandą Canaris paskambino prie vienuolyno durų. Jas atidarė pati vyresnioji, prieš tai patvarkiusi, kad visos kitos seserys – jų buvo 12 – liktų savo kambariuose ir nematytų svarbaus svečio. Ko jis ieškąs, paklausė vyresnioji, 'Atėjau pasi-melsti', atsakė Canaris kaip buvo sutarta. Ji admirolą nuvedė į savo kambarį, kur jo jau laukė pulk. Arnould. Jie pasispaudė rankas ir, kai vyresnioji išėjo, pulkininkas perdavė laišką uždarame vo-ke. Canaris jį tuoju perskaitė. Arnould pastebėjo, kad jis buvo dviejų mašinėle rašytų puslapių su parašu gale. Perskaitęs, Canaris iškėso laišką į savo kišenę. Kurį laiką viešpatavo nemaloni tylą, kurią nutraukė admirolo atsi-dusimas ir lotyniškas išsi-reiškimas: 'Finis Germaniae'.

Pulk. Arnould pasiūlė Calvados, padėkojęs Canaris atsisakė, bet priėmė vyresniosios pakvietimą papietauti. Arnould prisimena: 'Tai buvo labai liūdni pietūs. Admirolas aiškiai buvo desperacijoje. Jis nieko nesakė

apie laiško turinį, bet buvo aišku iš pasikalbėjimo, kad jis rašė generolui Menzies apie paliaubas ir jo pasiūlymas buvo atmetas'.

ZAPARACKAS...

(Atkelta iš 3 psl.)

ir partijos pirmininku Bill Mac Laughlin. Be jų pagalbos nebūčiau galėjęs tapti rimtu kandidatu.

— Į kokio kongresmano vietą tamsta kandidatuoji?

— Šiuo metu mano distrikto kongresmanas yra James Blanchard, 33 metų advokatas, kuris 1974 m. laimėjo rinkimus prieš respublikoną konservatorių Robert J. Huber. Tai buvo pirmutinis demokratų laimėjimas šiame rajone. Kadangi šis rajonas yra laikomas respublikonų teritorija, tai jie negali įsivaizduoti, kad ne jų partijos atstovas galėtų atstovauti šios apylinkės balsuotojams.

— Ką galima pasakyti Dirvos skaitytojams apie jūsų kampanijos finansinius reikalus?

— Mano finansiniai reikalai nėra geri. Trūksta lėšų būtinoms išlaidoms padengti. Atsiradus partijoje opozicijai, negaliu ruošti platesnio masto finansinio vajaus iki paaikšės pirminių rinkimų. Pirmutinis vėjus man davė 2,000 dol. ir sutraukė 285 svečių į pirmuosius pietus. Lietuviai iki šiol suaukojo arti 4000 dol. Mano tikslas iš lietuvių surinkti nors 10,000 dol. Viso man reikia arti 70,000 dol. Ir tai būtų kukli suma, palyginus su mano oponentu kongresmanu, kuris turi šešerių asmenų štabą ir gali naudotis dykai paštu ir kitomis kongresmano lengvatomis. Finansai reikalingi literatūrai platinti, pašto išlaidoms padengti ir bendrai visokiam techniniam darbui atlikti. Be pinigų konkuruoti negali. Tikiuos, kad lietuvių visuomenė mano žygiui pritars ir atitinkamai jį parems.

Baigdamas noriu iš anksto padėkoti Dirvai už susidomėjimą mano kampanija ir tikiuos, kad ir toliau ji seks mano kampanijos eigą ir informuos savo skaitytojus apie vieno lietuvių pastangas patekti į Washingtoną šiais JAV suaktyviniais metais.

Gegužės 28 d. Algis Zaparackas įteikė valstybės sekretoriui Lansinge 1,248 rajono balsuotojų pasirašytą petiją ir tuo būdu tapo oficialiai įtrauktas į kandidatų sąrašą per pirminius rinkimus, kurie įvyks rugpjūčio 3 d. Tuose rinkimuose Zaparacko oponentas bus vieno miestelio tarybos atstovas, nes partijos vadovybė nesusitarė remti tik vieną kandidatą. Tad mūsų kandidatui teks pasitempti, norint laimėti kalbamus rinkimus.



Maršalas Rommel, sutikęs vadovauti sukilimui prieš Hitlerį, inspektuoja Atlanto mūrą.

KŪRYBA IR MOKSLAS

KALBOS VARGAI

T. KLYGA

Manytina, jog daugelis mūsų, ypač kultūringesnių asmenų, nuoširdžiai nori savą kalbą tinkamai vartoti, nori visuomet švariai ir tiksliai kalbėti. Tačiau, kai kalbos žurnalėlis užgeso, nebėra kuo tvirčiau atsiremti. Nors šen ten yra kalbos skiltelių, bet tai tik pačios pastangos. Argi belieka gelbėtis vien gramatikų, žodynų, vadovėlių knygomis? Bet tai jau sunki, beveik atgrasinanti, o ir ne daug naudos teikianti priemonė.

Kaip rodosi, daugiausia įtakos padaro periodinė spauda ir knygos. Ypač pastebėtina, jog mūsų viešasis stilius, standartiniai posakiai, netgi įprastinės klaidos — dabar kone vienos, tiesiog įkyriai kartojasi žurnalistų ir autorių raštuose.

Nevieno akis dar krypta į autoritetus: LB globojama spauda, švietimo bei žurnalistų organizacijos leidiniai. Tartum jie dar būtų sektini pavyzdžiai kalbos požiūriu. Deja, ir tie kalbos šaltiniai dažnai čiuožia bendrą įpročių vėžmę, neparodo reikiamo apdairumo, nepakyla į pavyzdžio lygį.

Ko daugiau benorėtum, jei žymusis ilgametis redaktorius žurnalistas J. Pr. (Draugo geg. 21 vedamasis) tebekartoja daug, daug kartų išaiškinimą ir pasmerkimą frazę — 'amžinos atminties partizano...'. Tikras stebuklas, toji 'amžina atmintis'!

Pasaulio Lietuvio 21 nr. Kalboj skyrių SB kantriai aiškina (kelintą kartą girdėtą!) priešdėlio atveikimą ir vartojimą. O tame pat numeryje, lyg kalbininko pajaukai, net du kartu parašoma — atsiekė, atsiekti... Tam spaudoje taip pat tebekyši ir kitos nuolatinės klaidos: taip vadinamoji (2 kartu), prisiunčia, daugumoje, kad sulaukti, patalpinti nuotraukas...

O gal rimto, turiningo žurnalo švietimo Gairės kalba spindi pavyzdžiu? Ir čia tie patys vargai. 1975 m. 13 nr. randame: atsiekti, atsiekimas (4 kartus), taip vadinamas (4 k.); dar kiti, irgi seniai daug kartų supeikti "perlai": atatinkamas, patalpinti straipsni, tikrumoj, daugumoj (ne vietoj), liko nepriklausoma 1918 m. Lietuva dar tik tapo nepriklausoma!). Na, kitos klaidos gal korektūrai priskirtinos: grąsino, griūvėsiai, naujakūriams. Bet kaip mokytojų leidiny ir jų neturėtų būti.



Skaitytojų premijos laureatas Vytautas Alantas, po premijos įteikimo kalbasi su Kazimiera Laikūniene ir Antanu Musteikiu.

SKAITYTOJŲ PREMIJA

VYTAUTUI ALANTUI

BALYS GRAŽULIS

Gegužės 23 d. Detroite, per DIRVOS 60 metų sukakties minėjimą, rašytojui Vytautui Alantui buvo įteikta stamboka Skaitytojų Premija. Tai labai reikšmingas įvykis mūsų kultūros raidoje. Pirmas konkretus neorganizuotos visuomenės — pačių skaitytojų — kūrybinio darbo įvertinimas. Niekieno neįsigtuotas sumanymas, kilęs tarp skaitytojų ir jų pačių įvykdytas. Todėl reikia apie šį įvykį kalbėti ir juo džiaugtis.

Dėl Motinos dienos minėjimo ir liuanistinių mokyklų darbo metų baigimo iškilmių į Dirvos sukakties minėjimą Detroite atsilankė nuvilniantis skaičius lietuvių, gal tik kokia šimtinė. O gaila, nes susirinkusieji išgyveno reto malonumo, ilgai atmintiną popietę. Ilgoka, bet kruopščiai paruošta, gyvai perskaityta Alekso Laikūno paskaita 'Žvilgsnis į ateitį pro Dirvos sukaktį' nei kiek nepabodo išklausyti. Gi Vytauto Alanto šakiruojantis, kartus žodis 'Aktuali dienos tema' — nusisėdėjusius išjudino ir jų dėmesį paruošė puikiam Windsoro mergaičių kvarteto AUŠRA koncertui.

Po oficialiosios dalies, kitoje salėje, už stalų susėdę žmonės, sotindamiesi skaniais pietumis, pašnabždomis šnekėdavosi ir kartu klausėsi šios programos da-

Kalbos grynai tyriausia atrodo žurnalistika (tik to koktaus "pletkų" skolinio, kad ir kabutėse, rimtojo knygoj verta išvengti). Tačiau greta visai gerų, įdomių straipsnių, vietom įsiterpia ir stiliaus skurdumo ar tuštoko išiplepėjimo galai.

lies vedėjo Mykolo Kizio ugingų Dirvos sveikintojų pristatinėjimų. Vargo klausydami ilgų standartinių sveikinimų — paliaupsinimų, palinkėjimų, ir net nenujautė, kad jų laukia staigmena sujaudinsianti iki ašarų.

Jau su pirmais programos vedėjo žodžiais, kad 'dabar bus įteikta Skaitytojų Premija Vytautui Alantui', pietautojų dėmesys staiga atkuto. Visiškoje tyloje premijos iniciatorius, žurnalistas Stasys Garliauskas, perskaitė premijos įteikimo aktą.

Nepailstamam kūrėjui, rašytojui, dramaturgui ir novelistui, Vytautui Alantui.

Didžiai vertindami Jūsų brandžios kūrybos vaisius, kurią vainikavote savo istoriniu Mindgauginės epochos romanu Šventaragis, išgyvendami Jūsų literatūrinius džiaugsmus ir skausmus, bei laukdami naujosios kūrybos žiedų, reikšdami Jums nuoširdžią pagarbą, skiriame mūsų paramos puokštę — Skaitytojų Premiją 750.00 dolerių.

Premiją sudėjo ir Vytautui Alantui paskyrę žurnalistos Stasio Garliausko sutelktas Detroito skaitytojų būrys. Visi prie premijos prisidėjusieji premijos aktą pasirašė.

Staigmenos sujaudintas, priimdamas premiją Vytautas Alantas dėkojo Skaitytojų Premijos mecenatams. Ir nenuostabu, nes taip pagerbti dar nebuvo nei vienas lietuvis rašytojas; nenuostabu, kad dėl to vieno kito iš besiklausančių akys aprasojo.

Džiaugdamasis ir dėkodamas už tą nuostabią garbę rašytojas pastebėjo, kad mecenatų tarpe yra jo draugų, pažįstamų ir, svarbiausia, jam nežinomų žmonių, kas rodo,

jog šią premiją sudėjo literatūros mylėtojai. Gal dėl to, kad jis į Šventaragį sudėjo visą savo sielą ir jausmus, tas romanas yra taip mėgiamas. O tą liūdią jo kambaryje esanti krūva skaitytojų laiškų.

Premiją įteikdamas Stasys Garliauskas pabrėžė, kad 'lietuviai savo talentus pagerbia tada, kai jau nei šilta, nei šalta — kad žmogus jau miręs. Jo noras esąs, kad kūrėjas galėtų dar pasi-džiaugti skaitytojų simpatijomis ir konkrečia parama'. O vėliau besikalbant pasisakė ilgokai tyres skaitytojų nuomones apie Vytauto Alanto kūrybą. Kai paaiškėjo, jog labai didelė dauguma mananti, kad 'Šventaragis' vertas premijos, tai per septynioliką dienų tą premiją su rinkęs. Jo žodžiai ir Mykolo Kizio kalba Stasį Garliauską pristatė, kad "Vytauto Alanto 'Šventaragis' buvo aplenktas", leidžia spėti, jog Skaitytojų Premija yra tam tikras protestas dėl to, kad 'Šventaragiui' nei viena iš didesnių literatūros premijų nebuvo paskirta.

Karts nuo karto tą ar kitą premiją paskyrus kyla nepasitenkinimas. Vienas kitas rašytojas jaučiasi 'apeitas', jo kūrybos mylėtojai pasijunta nuvilti. Ypatinai tą išgirsti po Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos paskyrimo, nes ji atstoja buvusią Valstybinę literatūros premiją. Be šiaip sau niurzgėjimo būta net ir protestų. Vienais metais Stasius Būdavas, negavęs premijos už romaną 'Uždraustas Stebuklas', protestuodamas išstojo iš rašytojų draugijos. Netgi išdidžiai pareikšdamas, kad 'nuo dabar lietuviai, jei norės mano kūrybos paskaityti, turės iš anglų kalbos išsiversti'. Neatžymėjus jo 'Užuovėjos' premija, iš rašytojų draugijos išstojo ir Marius Katiliškis. Gi jo gerbėjai net pareikalavo, kad revizijos komisija patikrintų, ar Gražinai Tu lauskaitei paskirta premija

NAUJOS KNYGOS



• **Leonardas Andriekus. UŽ VASAROS VARTŲ.** Lyrika. Išleido pranciškonai. Spaudė pranciškonų spaustuvė Brooklyne, 1976. Iliustravo Telesforas Valius. 80 psl. Kaina 3 dol.

• **DEVINTOJI PRADALGĖ.** Literatūros metraštis. Redagavo K. Barėnas. Išleido Nida, Londone, 1976, 390 psl. Sutelkta 27 autoriai. Turiny poezija, beletristika ir literatūriniai straipsniai. Kaina 7,50 dol.

• **Pranas Naujokaitis. LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJA.** III tomas (1928-1944). Išleido JAV LB Kultūros Taryba. Spaudė V. Vijeikio spaustuvė Chicagoje. 542 psl. Kietais viršeliais. Kaina 10 d. Gaudama pas A. Kareivą, 7030 So. Rockwell Ave., Chicago, Ill. 60629 ir pas platintojus.

• **Juozas Girnius. PRANAS DOVYDAITIS.** Jo gyvenimas ir darbai. 776 psl. ir 16 psl. iliustracijų. Meninė priežiūra Danguolės Stončiūtės. Tiražas 1500 egz. Išleido Ateitis. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Kaina 15 dol. Gaudama tiesiog pas leidėjus. Ateities leidykla, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075.

• **Antanas Maceina. RELIGIJOS FILOSOFIJA.** Pir-moji dalis. Religijos esmė — religijos Dievas. Krikščionis gyvenime Serijos 13 nr. leidinys. 336 psl. kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Gaudama Krikščionio gyvenime leidykloje, P. O. Box 608, Putnam, Ct. 06260. Įrašus piešė Telesforas Valius. Spaudė I. C. C. spaustuvė Putname.

teisėtai. (Tada L.R.D. premiją skirdavo visi draugijos nariai slapto balsavimu. Premijos teisėtumą tikrinusią revizijos komisiją sudarė B. Gražulis, dr. J. Kaupas ir Alė Rūta.) Buvo patikrinta ir jokių prasilenkimų nerasta.

Taigi, šis detroitiškų protestas nebe pirmas. Pats Vytautas Alantas, nors ir buvo apeitas jau kelintą kartą, niekada neprotestavo ir net niurzgėjo, netuščiažodžiavo — ir jo skaitytojai ėmė ir patys premiją sudėję už knygą kurią jie laiko premijos verta. Ir tai yra pats gražiausias protesto būdas.

(Nukelta į 6 psl.)

ETNIŠKUMAS IR GYVENTOJŲ SURAŠYMAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

pilno kooperavimo iš visų JAV žmonių atsakant į anketų klausimus. Manoma, kad pagal gimimo vietą negalima nustatyti tautybės. Svarbiausias pagrindas tautybę nustatant turėtų būti paties anketą pildytojo nuomonė, kokiai tautybei jis jaučiasi priklausęs.

Po dr. M. Novak pranešimo vyko gyvos diskusijos. Kai kurie dalyviai siūlė į klausimų anketą įtraukti religiją, o kiti įrodinėjo, jog visose tautose būna ne viena religija, pav., lenkai yra daugiausia katalikai, bet prie ko gi būtų skiriami Lenkijos žydai ir kiti. Dar kiti siūlė tautybę nustatyti pagal namų kalbą. Bet įstaiigos nuomonė, kad valdžia neturi kištis į privačius žmonių reikalus, jai svarbu nustatyti tikrą tautybę.

Vienas kazokas paklausė pagal kokį kriterijų jo tautybė būtų nustatyta, nes prieš rusų revoliuciją jų buvo 7 milijonai ir kalbėjo ne viena kalba, priklausė ne vienai religijai. Skaičius buvo nustatomas pagal tėvo prigimtį. Nuo 1920 m. pagal sovietus mes nebeegzistuojam. Jam buvo atsakyta, jog taipgi sulyg jų pačių apsisprendimu.

Buvo iškeltas klausimas, kodėl ligi šiol anketose nebuvo išvardintos visos etninės grupės, o dauguma yra įjungtos į (others) skyrių be vardų. Surašymo įstaiigos pareigūnai paaiškino, jog tai būtų per ilgas sąrašas ir per brangiai kainuotų valdžiai.

Estų tautybės atstovas pasakė, kad jei sąrašai bus tokiu būdu ir toliau daromi pagal tautybių skaičių, tai mažos tautos bus diskriminuotos, jų vardų nebus, o baltgudis reikalavo juos ir ukrainiečius būtina atskirti įtraukti, ne skirti prie rusų kaip tai surašinėjimo įstaiiga daro nuo pat 1910 metų.

Dr. M. Novak buvo priekaištas, kodėl ne per daug kainuoja ir vietos užtenka lotynų kraštams, kurie būsimoj kanketoj (projekte) išvardinti ne tik kiekviena maža tautelė, bet beveik kiekviena parapija. Jis atsakė, kad čia yra politinis dalykas, kurs šiuo metu dar neišsprendė ir jis pasiūlė, kad šiemis reikalams baigti reiktų sudaryti specialų komitetą su etninių grupių ekspertais.

Čia man buvo maloni staigmena, kai žodį tarė lietuvis J. Kasputys, Prekybos sekretoriaus E. Richardson asistentas pilnai pritardamas tam pasiūlymui. Jis pažymėjo, kad būtina tikslus etninių grupių vaizdas. Aš esu vienas iš etninių grupių ir tuo didžiuojus,

sakė Kasputys, kilęs iš Long Island, N. Y., kurio senelis buvo atvykęs iš Lietuvos ir Long Island kausdydavo arklius. Mes patys turime būti veržlūs į pozicijas, nuo kurių priklauso etninių grupių likimas, sakė jis.

Buvo paklausimas, kuriam tikslui tokie klausimai anketose sudaromi ir kam naudojami, nes be reikalo valdžia tiek daug pinigų nemėtys. Įstaiigos pareigūnas atsakė, kad klausimai apie darbininkus, kilusius iš etninių grupių eina į darbo departamentą-statistikai, o kiti į kitus specialius skyrius.

Man kyla klausimas, ar iš tų smulkių surinktų statistinių žinių, mažesnes tautybes priskiriant prie anketoj pažymėto numerio "Other" neišvardinant jų, susipažinus su jų įsikūrimo šiame krašte sąlygom, jų įvairiųjų pajėgumu bei sugebėjimais, ramiu ar triukšmingu charakteriu, ar nebus bandoma su jų pageidavimais bei interesais nebesiskaityti? Būsimos anketos projekte, tačiau paskutiniame punkte po žodžio "Other" yra kelios tautybės išvardintos, kurių tarpe paminėta ir "Lithuanian", bet nėra kitų Pabaltijo tautų.

V. ALANTAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tiesa, lieka stiprių kūrinių premijomis neatžymėtų. Kartais silpnėsnis veikalas premiją gauna. O kodėl taip nutinka -- neįmanoma išaiškinti, teisingą atsakymą duoti. Visada parašoma, jog skiriama už "brandumą", ar kurias kitas veikalo įspūdingas teigiamybės. Ir tai beveik tiesa. Beveik, nes neišvengiamai įsibrauna ir prie nulėmimo prisideda kitos, su literatūra nieko bendo neturinės, aplinkybės. Veikalo atrinkimo komisija tikriausiai to net nenujaučia ir galėtų su pagrindu tvirtinti, kad buvo vien meno kriterijum vadovautasi. Gerai, kai tais metais vienas veikalas aiškiai prasikiša. Bet kai esti keli tolygaus stiprumo kūriniai, tai ir lieka neaišku, kodėl tą, o ne aną apdovanojo.

Kadangi visų neatžymėsi, taip ir lieka vertingas kūrinys be premijos. O kad tam, ne kitam premija paskirta, dažnai lemia ir premiją skiriančios komisijos sudėtis. Kartais autoritetingas komisijos narys, turįs 'savo' kandidatą, kitus įtikina. Tai atsitinka, kai į komisiją esti paskiriami nelabai literatūrai suprantančių asmenų. Gi dažniausiai veikalo parinkimą lemia komisijos narių literatūrinis skonis, jų literatūros samprata, idėjiniai įsitikinimai. Na ir autoriaus populiarumas. O gal net ar jis 'savas' ar ne. Visi čia minimi atvejai turi įtakos. Kai kada tas, kitą kartą kitas vyrauja. Tačiau neabejoju, ir nėra irodymų teigti priešingai, kad premijų skyrejai savo darbą atlieka sąžiningai, stengiasi būti bešališki, vien literatūrinio mastu matuoja. Galvojant apie žmogiškąsias silpnėsybes, gal tikriau stiprybes, reikia tik stebėtis, kad vis dėlto, premijuoti veikalai esti atrenkami taip pakenčiamai. Dažniau pataikoma į taikinį, negu prašunama.

Kadangi tų prašymų pasitaiko, tai ir kylantis dėl to nepasitenkinimas visiškai suprantamas. Reikia tik, kad dėl kūrybos kilęs protestas pasireikštų kūrybingai, taip kaip jis prasiveržė Detroite.

Gera būtų, kad šis Detroito skaitytojų 'protestas' neliktų vieninteliu. Tai nereikia, kad detroitiškiai tą tradiciją turėtų. Ir kitų miestų skaitytojai galėtų jų mylimą autorių premiją apdovanoti. Tai būtų graži ir svarbi paskata kūrėjui. Šiuo metu gi visi tarkime ačiū sąmoningiems Detroito lietuviškos literatūros mylėtojams, Skaitytojų Premiją Vytautui Alantui paskyrusiems.

Tikslumo dėliai reikia pastebėti, kad detroitiškių Skaitytojų Premija savo vardu nėra pati pirmoji. Vokietijoje 1946-49 metais kažkuri lietuvių įstaiiga ar sambūris skyrė literatūros premiją, pavadintą Skaitytojų Premijos vardu. Keli rašytojai tą premiją yra gavę. Bet spontaniškai tarp skaitytojų kilusi premijos idėja buvo realizuota pirmą kartą Detroite.

WANTED EXPERIENCED
MAINTENANCE MEN
BRICKLAYER
with ability to work with concrete
ALL AROUND MECHANICS
for general factory maintenance.
Must be able to read blue prints.
Steady work for qualified men, and
fringe benefits. 6 day week. 7 A.M.
to 3:30 P.M. Call Mr. KAMMS, 8:30
A.M. to 2:30 P.M. Mon. thru Fri.
216-961-6161. (21-27)

VYTAUTAS ABRAITIS DĖKOJA

Savo bičiuliams p.p. Damijonaičiui, V. Gruzdžiui, P. Laniui, P. Mačiulaičiui, V. Misiūnui, J. Sirusui ir J. Vėblaičiui už mano 60-ties metų sukakties progą suaruotą viešą šios sukakties paminėjimą Elizabethe, N. J., š. m. gegužės 15 d., Lietuvių Laisvės salėje. Man yra tekę per pastaruosius 35-rius metus būti vienu iš rengėjų įvairių viešų renginių, ir todėl labai gerai žinau, kiek laiko, energijos ir privačių lėšų tenka paaukoti kiekvienam iš rengėjų, kad užtikrinti to renginio pasisekimą. Jų dėka šis minėjimas buvo vienas iš tokių.

Mano ypatinga padėka priklauso mano kolegai inž. Jonui Jurkūnui specialiai iš Chicago atvykusiam į šį minėjimą ir jame nušvietusiam mano 60-ties metų gyvenimo "šviesesnius ir tamsesnius" bruožus.

Dėkoju ir didžiuojuosi, kad šiame minėjime gausiai dalyvavo mano giminės, draugai, bičiuliai ir visuomeniškos veiklos bendradarbiai iš įvairių Amerikos vietovių ir organizacijų ir savo sveikinimus bei linkėjimus perdavė žodžiu. Ta pačia progą esu gavęs ir 43 telegramas ir laiškus iš įvairių organizacijų, giminių ir asmeniškų draugų su sveikinimais ir linkėjimais. Dėl jų gausumo man neįmanoma čia visų išvardinti, arba ir asmeniškai kiekvienam jų padėkoti, bet saivime aišku, kad visi jie buvo ir dabar yra man maloniai širdį kutenantys žodžiai.

Maloniai nustebintas ir dėkingas už šia progą mano gautas dovanas: iš rengėjų — dalyvių dailininko J. Bagdono tapybos paveikslą, iš ALT S-gos Elizabetho mų dailininko A. Petrikonio nos skulptūrą, iš p.p. E. ir dr. J. Bartkų, D. ir inž. E. Bartkų, V. ir inž. J. Jurkūnų. Džiaugiuosi, kad šią tapybos paveikslą ir iš p. B. A. Zostautaitės-Tuck skoningą asmenišką dovaną Maskvoj, sulipdė tvirproga rengėjai nepamiršo visų dalyvių vardų prisiminti ir Dirvos 60-ties metų sukakties su 200 dolerių auka.

Nemažiau dėkingas esu ir

meninės programos išpildytojams: solistei Jūratei Vėblaitytei-Pitchfield, smuikininkei Patria Koppeis ir pianistui M. Fenst, o taip pat minėjimui pirmininkavusiam p. Vincui Gruzdžiui ir visą programą pravedusiam p. Irenai Vėblaitienei. Dar kartą didelis, lietuviškas ačiū visiems.

Vytautas Abraitis

PADEKA

Pagerbiant div. generolo Miko Rėklaičio šviesų atminimą, Lietuvių Tautiniam Namam, Chicagoje, suaukotta \$550.00.

Aukotojai:

Juozas Andrašius
Eugenijus ir Danguolė Bartkai
Gediminas ir Birutė Biskiai
Kęstutis ir Meilutė Biskiai
Agota Gudaitienė
Jonas ir Vincentina Jurkūnai
Sofija ir Stasys Jurkūnai
Jolanta Kerelienė
Leonas ir Irena Kriaučeliūnai
Juozas Mažeika
Gražina ir Kazys Musteikiai
Vytautas ir Stasė Paulioniai
Teresė ir Augustas Paulioniai
Simas ir Ona Pauliai
Kazimieras ir Elena Pociiai
Antanas Rėklaitis
Antanas ir Pranė Šošės
Lietuvių Baltijos Klubas
Janina ir Petras Linkai
Elena ir Genrikas Songinai
Juozas V. Vilutis
Stasys Virpša
Ona ir Pranas Zailskai
Visiems aukotojams reiškiamo nuoširdžią padėką.
Lietuvių Tautiniai Namai

ROLL THREAD
SET UP OPERATORS
TRIMMER SETUP OPER.
Blue Cross and Life Insurance paid in full by company. Employee profit sharing and bonus plan. Excellent hourly rate and other fringe benefits. Apply in person: UNITED BOLT & SCREW, 10555 Haggerty, Dearborn, Mich. 846-3930. (22-24)

GERMAN INDEX SET-UP MAN & BROWNE & SHARPE SET-UP MAN

Five years minimum experience. Growing company in Mansfield, Ohio. Will pay for relocating if qualified. Excellent working conditions. Write to:

AUTOMATIC PARTS, INC.
P.O. BOX 1505 MANSFIELD, O. 44901
An Equal Opportunity Employer (24-25)

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

NENYKSTANTIS PAMINKLAS DŽŪKIJOS PARTIZANAMS

A. JUODVALKIS

Vladas Vailionis, LIKIMO AUDROSE, romanas, NIDOS 1976 m. leidinys, kaina kiet. virš. \$7.00, gaunama pas autorių: V. Vailionis, 248 Sunnyside Av., Munster, Ind. 46321.



V. Vailionis

Lietuvos karo meto ir pokario gyvenimas, laiks nuo laiko sulaukia dėmesio ir mūsų rašytojų tarpe. Šiais metais sulaukėme ne eilinę knygą, vaizduojančią patį tragiškiausį lietuvių gyvenimo laikotarpį — antrąją rusų komunistų okupaciją ir partizaninį pasipriešinimą. V. Vailionis savo knygoje "Likimo audrose" aprašo vienos šeimos tragišką likimą ir Džūkijos partizanų kovas.

Mums tas laikotarpis yra mažiau pažįstamas, nes patiem neteko dalyvauti, o ateinančios žinios yra gana šykščios. Autorius V. Vailionis pats dalyvavęs partizaniniam judėjime ir gerai pažįstas vietos salvgas, savo romane vaizdžiai aprašo Džūkijos gyventojus, gamtą ir laisvės kovotojų ryžtą, geriau mirti, bet nevergaukti.

Veiksmas prasideda Vilniuje, kai artėjančio raudonojo siaubo pagauti, lietuviai apleidžia savo sostinę ir visokiausiomis priemonėmis traukiasi į vakarus, į nežinią. Miškininkas Vytautas Viliūnas dviračiu apleidžia girininkiją ir per Vilnių traukiasi į savo tėviškę Rugėnus, esančius gražiojoje Džūkijoje. Viliūnai turi nedidelį, bet gražiai tvarkomą ūkį, išaugino 3 sūnus: Povilą — medicinos studentą, minėtą Vytautą — miškininką, Balį — ūkio paveldėtoją ir dukterį Birutę — gailėstingąją seserį.

Ne tik Viliūnai, bet ir visi kiti gyventojai svarsto artėjančio fronto pasėkas ir galimybę pasitraukti ar būti evakuotais. Jaunimas ryžtasi pasitraukti į miškus ir laukti karo galo, o senesnieji nori likti savo sodybose ir saugoti nuo amžių jiems priklausomą žemę.

Į sūnaus Povilo iškeltą klausimą, pasilikti Lietuvoje ar kartu trauktis su vokiečiais, tėvas krūptelėjo ir pratarė: "Sūnau, negi tu pablūdai? Palikti viso amžiaus triušą ir išeiti su sveltėmis šunų lodyti"... "Gali jie sau vykti, bet aš pasiliksiu savo sodyboje".

Taip sprendė klausimą ne vienas Viliūnas, bet visi Lietuvos ūkininkai. Likimas kitaip lėmė. Vokiečių žandarų įsakyti, pajudėjo ir Viliūnai, bet frontui pralenkus, grįžo atgal į savo ūkį, tik Vytautas vokiečių

buvo pasiūstas apkasus kasti. Progai pasitaikius ir Vytautas nusiėmė nuo apkasų ir slapstydamasis, iš Rytprūsių grįžo į savo tėviškę. Čia rado jaunus vyrus, pasislėpusius nuo rusų paskelbtos mobilizacijos ir laukiančius karo pabaigos. Vyrų jau nebuvo vien tik bailūs pabėgėliai, bet organizavosi į būrius ir ruošėsi priešintis vietiniam partizaniam aktyvui, o taip pat saugoti savo tėviškes nuo besibastančių plėšikų ir NKVD-istų. Į vieną iš tokių būrių, vadovaujamą Nendrio-Perkūno, įsijungė ir Vytautas, gavęs šiaurio vardą.

Nelengvabūdiškai tokį sprendimą Vytautas padarė, o gerai apsvarstęs ir apgalvojęs. Išstudijavęs visas galimybes, priėjo išvadą, kad šiuo metu geriausia nesirodyti vietinių viršininkėlių akyse, o jungtis prie miško brolių ir bendromis jėgomis ginti savo numylėtą tėvynę.

Laisvės kovotojai pradžioje ginklą naudojo tik savo gynybai ir vengė kautynių. Vietinį aktyvą sudraudavo įspėjimais ar įkirtimais į "minkštą vietą", bet nevartodavo ginklo. Štai kovotojo Vėtros įspėjimas vietinio miestelio viršininkui Keršiui:

"Keršys parėjo tą dieną gerai nusiteikęs. Išgėręs

stiklą degtinės, švilpaukdamas pradėjo triūsti virtuvėje... Straktelėjo riebalų lašeliam į Keršio veidą, Keršys šoktelėjo atgal ir pradėjo marmėti:

— Nesispiaudyk, rupūžioke. Tuoj matosi, kad kapitalisto kiaulė buvo. Net ir keptuvėje gulėdama spiaudo proletarui į veidą...

— Neatrod, kad draugas proletaras šalintusi nuo kapitalistinių kiaulių...

Keršys, išgirdęs šiuo žodžius, pašoko ir sužiūro durų link. Ten stovėjo Vėtra su pistoleto rankoje ir šypsojosi... (190 pusl.).

— Negi tu, Pilypėli, turi tokią nešvarią sąžinę, kad tave net ir kaimynas išgąsdino?... (191 pusl.).

— Tai kuris tave atsiuntė: didysis vadas Nendrys ar jo pavaduotojas Viliūnas?... (ten pat).

— ...Mes norime tave tik perspėti, kad tu liautumeis terorizuoti žmones... (192 pusl.).

Pirmą kartą tik perspėdavo, o jei nepaklausydavo, tada jau ir įkirsdavo.

Girėnų partizanai užmezgė ryšį su visos Džūkijos vadais ir veikė planingai. Okupantams šukuojant miškus, iš savų apylinkių traukdavosi į saugesnes vietas, o po valymų vėl grįždavo ginti savo žmones nuo burliokų sauvalės.

Miške gyvenimas metai iš metų sunkėjo ir saugumo plotas siaurėjo. Valymų metu nevisada laimingai tekdavo pasitraukti, įvykdavo kautynės, kurių metu ir laisvės kovotojai neišvengdavo nuostolių.

Okupantams paskelbus amnestiją, šiaurys atpalaidavo vyrus nuo duotos priesaikos ir siūlė pasirinkti: likti čia ar prisistatyti NKVD organams. Jo kuopoje tokių neatsirado, visi liko laisvės kovotojų eilėse.

Prasidėjo trėmimai ir varymas ūkininkų į kolchozus. Atėjo eilė ir Kalnėnų gyventojams. Vieną dieną, stiprių NKVD jėgų remiami, buvo apsupti ir išvežti į tolimąjį Sibirą. Išvežė ir senį Viliūną su dukra Birute, liko patalė gulėti, amžinai.

(Nukelta į 8 psl.)

VLADO VAILIONIO partizaninis romanas

"LIKIMO AUDROSE"

jau išspausdintas. Knyga 344 pusl., kietais

viršeliais, kaina 7 dol. Galima gauti pas spau-

dos platintojus. Užsisakant paštu, apmokėtus

užsakymus prašoma siųsti autoriui.

V. Vailionis

248 Sunnyside Ave.

Munster, Ind. 46321



RIMAS DAIGONAS

Šiomis dienomis Vilties Draugijos leidykla išleido Vytauto Alanto parašytą veikalą ROMAS KALANTA. Ispūdingas dail. S. Smalinskienės viršelis. Kaina — 3 dol. Knygoje 12 iliustracijų. Deja nėra tos tradicinės Romo Kalantos fotografijos, kuri tapo mums tokia sava dėl jos dažno kartojimo periodikoje. Romo Kalantos atvaizdą matome dail. A. Rūkštelės portretinėje interpretacijoje. Šeši eilėraščiai praturtina knygą emocine temos pristatymo platybe.

Autorius įrašė ir antrą knygos pavadinimo variantą: Gyvieji Deglai Nemuno slėnyje.

Reikia suprasti su kokiais sunkumais susidūrė autorius nagrinėdamas Gyvųjų Deglių istoriją. Atrodo, kultūringos šalies kategorijomis galvojant, taip nesunku nuskristi į Kauną, paieškoti ir atrasti šimtus liūdytojų, kurie, gal būt, savo akimis matė tą tragišką, istorišką, lietuvių kronikose nemirtingą įvykį. Bet... tokia informacinė laisvė skirta tik kultūringos, laisvos visuomenės aplinkoje. Autorius turėjo rinkti detales, faktų nuotrupas, trapius pasakojimus, šifruoti, spėti, daryti išvadas, kol, pagaliau jis galėjo mums duoti vaizdą tokį, koks šiose sąlygose beįmanomas. Jeigu savo "gulagą" A. Solženicynas išmaniai pavadino "literatūrine investigacija", savo įvade "Prieš prakalbant", Vytautas Alantas teisingai pavadino "žygio istoriją". Ši istorija, dėl šaltinių stokos nėra pilna. Ir negreit ji bus pilna. Komunistinis režimo tikslas šią istoriją nuveikti, nutildyti. Todėl autoriaus žygyje pristatyti mums Kalantos žygio isto-

rija yra savaip herojiška pastanga duoti maksimumą iš medžiagos minimumo.

Autorius ekspresingai sušikstė turinį trumpais skirsniais. Ši veikalo struktūra sutampa su gaisro plėtos schema. Liepsnos šaltinis, įsiliepsnojanti medžiaga, gaisras, gaisro vaizdas, gaisravietė...

Liepsna buvo šventenybė giliausioje senovėje. Degantis žmogaus lavonas kilmingose laidotuvėse keliavo į dausas. Degantis žmogus išsiverždavo iš pančių (Margiris), jo tėvyne tapdavo tos pat dausas, kur žmogaus dvasia didingai laisva. Tuo keliu nuėjo Romas Kalanta. Jo kūno liepsna tapo šaukliu. "Romas ugnimi pašaukė lietuvių sukilti prieš vergiją", rašo autorius (psl. 11). Ir šis teiginys sudaro viso veikalo esenciją ir motyvą. Šiuo teiginiu autorius patvirtino ir įrodė susideginimo įvykio istoriškumą. Kaip tik prieš tą istoriškumą ir idėjingumą tezę visais būdais kovoja priešas. "Gyvasis Deglas užsiliepsnojo" (psl. 22) ir jo liepsnos nušvietė šiandieną ir nutysio į tolimą ateitį. Čia masyvi istorijos dvelkmė.

Degančiom rankom jums dalinu

Kiekvienam po žariją.

Nebijokit ištiesti delnų

Tegu žaizda neužgija.

(Kazys Bradūnas, psl. 103) pavaizduoja poetas tą permanentinį Gyvojo Deglo degimą.

Deglas dega ir šviečia. Kada tamsu — vien tiksliai šviesa nurodo takus ir kelius. Kada šalta — liepsna gali sušildyti stingstančius pirštus...

Šiame veikale Vytautas Alantas patalpino griežtai (Nukelta į 8 psl.)

Ir ko taip niršti?

SKIRPSTAS

Bronys Raila Akiračių 4 nr. išeina ginti principą, jog mums verta bendradarbiauti 'raudonajai Maskvai' (tai jo žodžiai) tarnaujančiame Gimtajame Krašte, ten isiterpiant su okupantui naudingais pareiškimais.

Malonu skaityti atvirą pasisakymą. G. Kraštas jau daugeliui pažįstamas. Tai pagal bolševikinės valdžios planą leidžiamas lietuviškas spaudinys tikslu teisinti rusiškos vergijos darbus, taipogi tuo būdu sužvejoti savo pusėn vieną kitą mūsų egzilių užsienyje. O naivių žmonių jie pas mus suranda. Ir taip G. Krašto rupu, komunistų partijos diriguojamu, jau prabilo mūsų pora kunigų, keli dailininkai ir muzikai, kai kas iš mokslininkų ir mokytojų. Bet vis dėlto mūsųose daug daugiau tokių, kurie, aplanke tėvynę, atsispiria okupanto gundymams ir nepadaro jam paslaugos — neįlenda savo lėkšta išmintim į jų propagandinę spaudą.

Iš viso didžioji mūsų dauguma svetur tebetiki ateities laisva Lietuva, todėl nesukuba atsižadėti kovos už laisvę principo ir meilikaus su pavergėjo kėslų vykdytojais. Už tai jie tų negausių, bet labai balsingų 'tiltų statytojų' apšaukiami atsilikėliais, nerealistais, priešvaninių idėjų reiškekliais ir t.t. Dabar, atsiradus nemaža tikrų liudytojų apie gyvenimą, lietuviškos kultūros reikalus ir menininkų būklę Maskvos replėse (tai ten ilgai gyvenę ir patys patyrę ypač moralinio žiaurumo smūgius — Ju-

rašai, V. Žilius, S. Kudirka, Juciūtė, Rūkienė, Naudžiūnas ir kiti) — jau mūsų žmonės gerai susigauja, kur tiesa, ir todėl dar tvirčiau ryžtasi atsispirti, nors labai rafinuotom, bolševikinėm vilionėm ir bendradarbiavimą, kuris reikią tik vienpusį anų politikos rėmimą, jiems nusilenkimą. KB Kronika ir jaunuolio Kalantos reikšminga gyvybės auka bei šūksnis Laisvės Lietuvai! — gyvai parodo, kokia ten tikrovė ir kaip desperatiškai tauta laukia iš mūsų ne pataikavimo okupantui ir ne ignoravimo tikrosios būklės, o drąsaus priešinimosi melui ir nužmoginimo užmačioms. Tad egzilių glaudė bendrystė su pavergėjo valios vykdytojais ir jų propagandine spauda — yra vien skaudus nesuvokimas realybės. Ir taip tėvynės aplankymas kartais virsta tik kokčiu reveransu Maskvos politikai ...

Gera, kad B.R. atvirai pasisako esąs kitokios nuomonės negu anais metais, kai čia pat Dirvoje net keiksmas puldavo V. Tysliavienę ir S. Narkeliūnaite, kuomet jos pradėjo 'bendradarbiauti su kraštu' — su okupanto patikėtais valdžios asmenimis. Būtent, dabar jis jau itaigoja, jog nieko blogo, nuvykus Lietuvon, per G. Kraštą prabilti ... Anot jo, tai 'gana naudingas laikraštėlis, protarpiais atliekantis visiška pozityvų vaidmenį'. Girdi, tas spaudinys kai kuriems lietuviams emigrantams 'suvirtina simpatijas tarybinei Lietuvai ir karštą meilę raudonajai Maskvai'. Nors apsisukęs B. Raila tuoj taria ir antraip: esą, G. Krašto 'perdėm primityvios, plikos ir naivios brežnevinės propagandos būdai ir ... išpuoliai .. nieko savo tarnybai nepalenkia'.

B.R. smarkiai barasi, tik ničnieko nepajėgia nuginėti kas Dirvos 8 nr. rašyta. Be pagrindo užmezgęs barnį, jis ima gražbyliauti, savišku iškalbingumu savai nuomonei palenkia. Bet, stokodamas tikrų argumentų, vengia tiesiai dalyką nagrinėti, o graibstosi už pašalinių smulkmenų, nors ir tai nieko nepašalina. Jis ima sukti užuolankom: ilgos įžangos bendrybėm ir aplinkiniams, visai nepagrįstais įtarinėjimais, o ir ypač šiurkščiais plūdimais gina savo poziciją, kitokią nuomonę didžiu įniršiu koneveikdamas. Štai, kokia 'gera forma' (kaip patsai apie savo raštus pasisako) ir kokios rūšies 'irodymais' B. Raila užpuola oponentą kaltindamas: pamišimu, velniava, niekšybe, patrakimu, šmeižtu, insinuacija, piktom intencijom, įžūliu melavimu ir dar blogiau ... Tai jau ne tiesos kalba, o asmeniškų pykčio proveržis. Jupiteri, tu pyksti, ergo - neteisus. Tiesai pakanka vėsiai ramiai ir trumpų žodžių: tikrai prireikus

ką susukti, šokama karščiuotis ir keiktis, nebūtus dalykus primesti. Juk niekas M. Baronaitei neprikišo dėl žavėjimosi šokių švente ar draugais, o tik — dėl prabilimo per okupanto 'plikos brežnevinės propagandos', anot paties B. Railos, leidinį, pareiškiant ten tik tai, kas Maskvai naudinga.

Netiesi taktika ryški visame ilgame B.R. straipsnyje. Pvz. jis pašaipiai pacituoja tarsi kokį įtartą posakį apie tą savo 'gana pažįstama merginą', kad ji anuomet Lietuvos pinigais — valstybine stipendija išmokslinta užsienyje. Pats puikiai žino, jog tai tikra tiesa, bet savo sliūžia užuomina pasalom itaigoja skaitytojui, jog tai kažkas netikro, maždaug šmeižimas. Ir toliau dar jis slysta tolyn nuo temos — daug kalba apie merginos praeitį (kur ji mokėsi, kaip kada kentėjo, kaip pateko Australijon, kiek metų ten gyvena ir tt.) Betgi tie pašaliniai dalykėliai nieko bendro su tema neturi ir — nė kiek nepakeičia dabarties fakto: įsirišimo į G. Krašto puslapius. B.R. taip pat detalai nagrinėja jos pareiškimus G. Krašte, nors neabejotinai žino, jog ten įdėdama tik tai, kas partijos suplanuota ir jai naudinga. O okupantui nauda yra ta, kad žymesnis pokarinės išeivijos turistas tėvynės prakalba per tą kompartijos tribūną, pagyros žodžiais dabartinei būklei mūsų krašte. Netgi pats B.R., vėl antraip apsigrižęs, čia pat pripažįsta, jog ta pagirtoji pernykštė šokių šventė, meninės manifestacijos — Tikrai 'maskolijos kolonizacijos metodas'. Tai kam tokį aitrų barnį kelti? Ir kodėl B. Raila taip karštai stengiasi mūsų laisvą lietuvių itaigoti reikštis Gimtojo Krašto puslapiuose?

O jeigu, anot B. Railos, G. Kraštas 'suvirtina simpatijas tarybinei Lietuvai ir karštą meilę raudonajai Maskvai', tai ar įstojimas į jo puslapius nėra stojimas prieš pusę, kaip Dirvoje rašyta? Ar raudonoji Maskva mums priešas ar draugas? Taip B.R. verčiasi vien dvipuse retorika, o nuomonei paremti reikia tiesos ir logikos, ne tik lankstaus iškalbingumo.

Dėl G. Krašto atliekamos rolės irgi B.R. mintį abejaip painioja, nes Dirvoj pareikštų žodžių nuginėti negali. Pagal jį tai esąs 'gana naudingas laikraštėlis', bet netrukęs jau sako antraip: tai 'primityvi ir plika brežnevinė propaganda'. Taip jis skaitytojo ir neįtikina savo idėja, kad ta propaganda bent kai kuriems lietuviams galėtų būti pozityvi ir naudinga, kaip jis rašo, ir kad ją mums reikėtų remti savo įsirišimu į tokią spaudą.

Visai klaidingai B.R. taria, jog tik senąją išeiviją G. Kraštas paveikia. Jis pats tuoj pamini trejetą ryškesnių pokarinių išeivių, grįžusių ten, ir sprendžia, jog jie grįžo į tarybinį rojų ne dėl G. Krašto vilionių. Be abejo, savo giminaičio Alseikos gri-

žimo motyvus jis gerai žino, tik kažkodėl nuslepia. Tačiau be Alseikos, Mikuckio ir Morkus juk iš tiesų buvo ir daugiau naujųjų emigrantų iš įvairių užsienio kraštų, kurie sugrižę G. Kraštui dėkojo, jog tik jį skaitydami 'sužinoję tiesą apie Tarybų Lietuvą ir jos klestėjimą' komunizmo globoje. Vadinas, to laikraščio ulbesys veikia ir naujuosius ateivius. Nors nedaug pavilioja, bet vis tiek jo įtaka žalinga, o ne naudinga.

Gera, kad B. Raila įžangoje prisipažino savo raštų ydas. Sakosi, jam vargo būna, kai 'nevykusiai balansuojamas turinys smarkiai gadinamas geros formos rašto kokybė'. Tik liūdna, kad tokius 'sugadintus kokybės raštus' jis duoda spaudai. O iš tiesų vargu ar tokia forma vadintina gera, jeigu ji sugadina turinį? Ir kuriai prireikia griebtis net keiksmazodžių ..

Nenykstantis paminklas...

(Atkelta iš 7 psl.)

nu miegu užmigusi, motina. Vytautas skaudžiai pergyveno šią tragediją, kad buvo per silpnas ir neįstengė apginti savo tėvų.

Kai okupantai į ištremtųjų vietą atvežė burliokus ir apgyvendino jų namuose, laisvės kovotojai prarado atsargumą ir įsivėlė į kautynes su gausesniu priešu, daugelis žuvo. Vytauto pa-

skutinis prašymas gyviems kovos draugams buvo, kad palaidotų Brolių kapuose šale mylimosios motulės.

Knyga parašyta gyvai ir vaizdžiai. Mažai yra baisių kautynių vaizdų, bet daug mintijimo, svarstymų, pokalbių. Šviesiomis spalvomis piešiamas nepriklausomos Lietuvos ūkininkų gyvenimas. Ši knyga bus nenykstantis paminklas visiems laisvės kovotojams.

Keletas žodžių apie autorių

Vladas Vailionis gimė 1922 m. Seirijuose. Lankė Lazdijų ir Alytaus gimnazijas ir baigė Vilniaus mokyklą. Amerikoje studijavo inžineriją ir bendrąją literatūrą. Kaip girininkas dirbo Lietuvoje ir Vokietijoje, mokytojo Ansbacho lietuvių gimnazijoje, buvo sargybos kuopų emigracijos skyriaus vedėju. Amerikoje dirba plieno liejykloje, East Chicagoje.

Yra parašęs trilogiją: "Sunaikintos pastangos" — romanas, vaizduojas nepriklausomos Lietuvos ūkininkų gyvenimą (išspausdintas 1974 m. "Draugo" atkarpoje), "Likimo audros" — čia minimas romanas, iš partizanų gyvenimo ir trečias tomas — guli rašytojo stalčiuje ir laukia leidėjo, vaizduoja stovyklų gyvenimą ir emigraciją.

Romas Kalanta

(Atkelta iš 7 psl.)

Informacinę medžiagą. Autorius rado įdomų pristatymo metodą, kurį, pasekus A. Solženicyno "literatūrinės investigacijos" terminu, galėtumėm pavadinti "žurnalistinės investigacijos" vardu. Ir visą įvykio medžiagą, tragiškojo akto detales išplėšiant tiesiog iš kukliausiųjų informacinių šaltinių, Vytautas Alantas davė masyvios įtaigos veiklą, verstiną į pasaulio kalbas. Autorius sustabdė tragiškas 1972 metų gegužės 14 dienos minutes, susideginimo aktą Kauno Miesto Sode, ir šiame žurnalistinės investigacijos veikale, įtvirtino tas minutes ilgam pasilikti didingo sarkofago bareljefu.

Visa tai, kas buvo dienos kronikose kaip ir nesurišta, kartais palaida, atskirų spektrų — jis surišo į vienybę, į istorinį pareinamumą, į logiškai pagrįstą vyksmą.

"Gyvųjų Deglų" turėti savo pastogėje yra kiekvieno tautinės ambicijos pareiga.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 3/4 % — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2 % — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4 % — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2 % — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings



1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoma vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DETROITE PAMINĖTA DIRVOS 60 METŲ SUKAKTIS

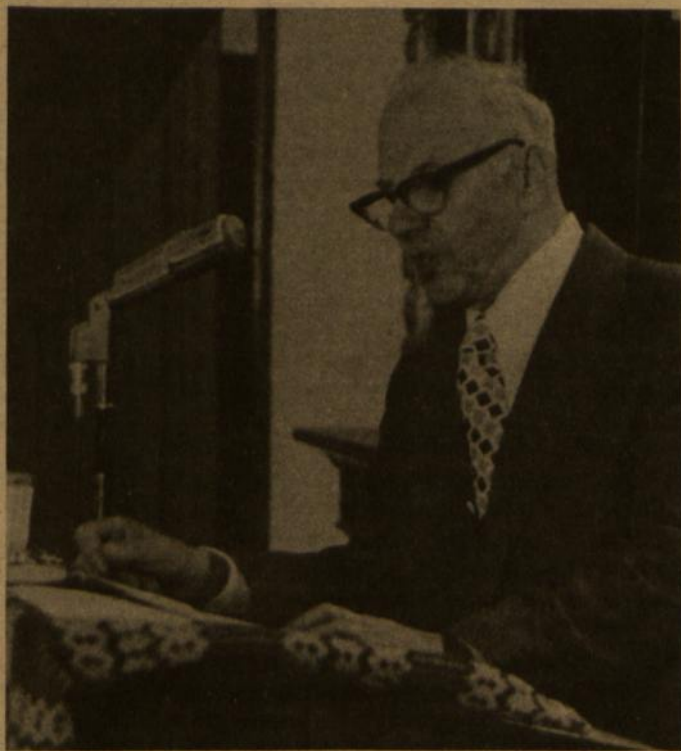
ANTANAS GRINIUS

Gegužės 23 d. Lietuvių Namuose ALT S-gos Detroito skyriaus iniciatyva buvo surengtas Dirvos 60 metų sukakties paminėjimas. Paminėjimą atidarė pirm. Jonas Švoba pareiškdamas: "Jau beveik visos lietuvių kolonijos paminėjo lietuvių laikraštį Dirvą, 60 metų sukaktį. Prisirengėme ir mes Detroito, nors gal vieni iš paskutiniųjų ir šiandien minim Dirvos garbingą sukaktį". Toliau jis pastebėjo kokią svarbią reikšmę turi lietuvių laikraštis, ypač šiuo metu, kuomet mūsų tėvynėje Lietuvoje, nėra jokio laisvo lietuviško žodžio...

Paminėjęs 60 metų laikotarpį mirusius Dirvos redaktorius Vincą Jokubyną, Juozą Gėdminą ir Kazimierą Karpių, paprašė juos pagerbti atsistojimu ir tylos minute. Tolimesnei programai vesti pakvietė Mariją Gilvydytę-Williams, o ji pristatė šios dienos paskaitininką Vilties Draugijos vicepirmininką Aleksą Laikūną, kuris savo paskaitoje "Žvilgsnis į ateitį pro Dirvos sukaktį" tarp visų kitų ten pasakytų dalykų labai gražiai ir išsamiai papasakojo ir Dirvos atsiradimo aplinkybes. Savo paskaitoje A. Laikūnas pirmiausia palietė šių metų pavasarį Draugo surengtą lietuviškos spaudos parodą. Daug laikraščių ankstyvesnė lietuvių karta čia leido, nors intelektualinių pajėgų per dideliu gausumu ir negalėjo didžiulotis. Daugelis tų laikraščių gimė, keletą metų išsilaikė, o dalis ir to nesulaukė, ir vienas po kito atsisveikino su savo skaitytojais. "Parodos eksponatų skaičius didelis, mirusiųjų laikraščių sąrašas ilgas, palikusiu gyvų daug trumpesnis, bet jame labai ryš-

kiuje vietoje stovi musiškė Dirva", sakė A. Laikūnas.

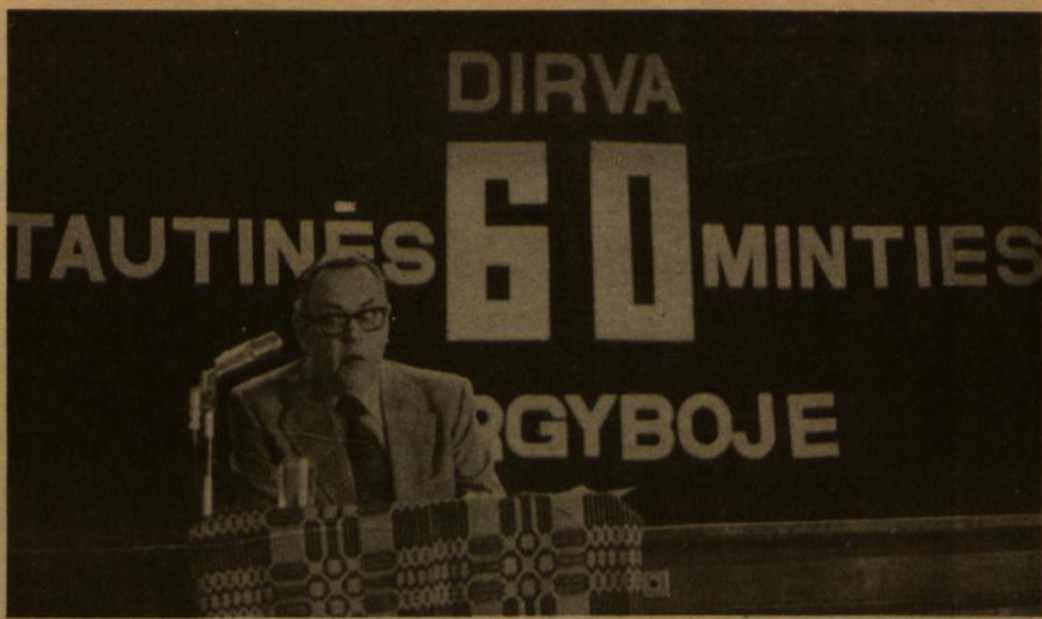
Sukaktuvinė Dirva šiandien, yra dvigubas mūsų gyvenime reiškinys. Savo ankstyvesniais laidomis tampa vertinga medžiaga lietuviškosios išeivijos istorijai. Niekam nepaslaptis, kad mūsų laikraščiai, neišskiriant ir Dirvos, savo amžiuje sulaukia, ne tik lengvesnių dienų, bet neišven-



ALT S-gos Detroito skyriaus pirm. Jonas Švoba atidaro Dirvos sukakties minėjimą. J. Gaižučio nuotr.

gia ir sunkmečių. Juozą Bačiūną ir jo dosnią širdį buvau linkęs palikti patiems sunkiesiems laikams. Kartą, bėdos atveju, pasitariau su juo. Jis ir sako: "Būk tikras, kol aš gyvensiu Dirva eis ir Margutis kalbės, kai mane palaidosite, jų likimas jau bus grynai jūsų reikalas".

Jam mirus, po laidotuvių pasiekė Dirvai skirtas 3,000 dol. čekis. Aleksas Laikūnas stabtelėjo prie laikraščio Auszros ir Nepriklausomos Lietuvos laikraščių, kurie



Vilties draugijos vicepirm. Aleksas Laikūnas minėjime apžvelgia Dirvos praeitį ir ateitį. J. Gaižučio nuotr.

laikraštį ir redaktoriumi pakvietė Vincą Jokubyną. Jo redaguojamas laikraštis pavadintas Dirva, pradėjo eiti 1916 m. rugpjūčio 26 d. ir įsiriškio į tautinę srovę ir tokiu jis yra šiandieną.

Vincui Jokubynui išvykus, Dirvos redaktoriumi buvo pakviestas Juozas Gedminas, prieš tai Brooklynne redagavęs tautininkų Vienybę, ir tuo pačiu metu redaktoriaus pavaduotoju pakviestas Kazys Karpius.

1919 metais Juozui Gedminui persikėlus į Chicago, Dirvos redaktoriumi buvo pakviestas Kazys Karpius. A. Bartoševičiui išėjus į didesnę biznį 1925 m. Dirvą perleido K. Karpiui. Jis savo rankose išlaikė iki 1948 metų, tais metais perleisdamas V. Rastėniui, kuris po metų savo padėjėju pasikvietė Balį Gaidžiūną. 1952 metais Clevelande įsisteigė Amerikos Lietuvių spaudos ir radijo draugija Viltis ir ji perėmė tolimesnį Dirvos leidimą.

Pirmuoju Vilties draugijos pirmininku buvo išrinktas Juozas Bačiūnas ir juo išbuvo iki 1959 metų. Buvo sutelktas Vilties draugijai pagrindinis kapitalas 20,000 dol., prie kurio J. Bačiūnas pridėjo savo žadėtus 6,000 dol. Tais pinigais buvo įsigytas nuosavas namas ir jį perkelta Dirva. V. Rastėniui gavus valdišką tarnybą ir išvykus į New Yorką, vyr. Dirvos redaktorius B. Gaidžiūnas, redaktoriais pasikvietė J. P. Palukaitį ir dabartinį Vyt. Gedgaudą, kuris Dirvą redaguoja ir šiandien. Prelegentas paminėjo Dirvą ištikusią nelaimę ir jos esama padėtį. Jo nuomone Dirvai reiktu kuo greičiausia įsigyti nuosavas patalpas.

Rašytojas Vytautas Alantas kalbėjo apie Joną Jonaitį, kuris dėl vykstančios mūsų spaudoje polemikos ir įvairių ginčų nutarė ne skaityti spaudos ir būti "Barbaru".

Windsoro mergaičių kvartetas Aušra, susidedas iš Irenos Jokūbaitytės - Čerskienės, Aldonos ir Laimos Tautkevičių ir Rūtos Čerskūtės, akompanuojant V. Petrauskui ir vadovau-

jant Valei Tautkevičienei padainavo 11 dainų. Jų dainos svečių buvo gerai įvertintos ilgais plojimais.

Dirvą 60 metų sukakties proga raštu sveikino: ALT S-gos pirmininkė Emilija Čekienė, LB Detroito apylinkės pirmininkas Jaunius Gilvydis ir Nepriklausomos Lietuvos paskutiniojo seimo vicepirmininkas, dabar pasilikęs vyriausias Lietuvos vyriausybės atstovas Alfa Gilvydis. Iškilmingoji dalis baigta sugiedant Lietuvos himną.

Skyriaus pirmininkas Jonas Švoba pietų programai vesti pakvietė Mykolą Kizį, kuris neesant kunigo ir maldą prieš pietus sukalbėjo. Pietų metu žodžiu Dirvą sveikino: Ramovėnų vardu teis. Stasys Šimoliūnas, žurnalistų Detroito sk. — Alfonsas Žiedas, Savanorių kūrėjų — ats. mjr. Kazys Daugvydas, Windsoro šaulių — Valė Tautkevičienė, St. Butkaus šaulių — Juozas Leščinskas, DLOC — Antanas Sukauskas, Lietuvių Fondo — Vytautas Kutkus, Detroito Lietuvių Klubas — Antanas Musteikis ir radijo valandėlės "Lietuvių Melodijos" vardu, kandidatas į kongresą Algis Zaprackas.

Vytauto Alanto knygų skaitytojų vardu Stasys Garliauskas padarė staigmeną, rašytojui Vytautui Alantui įteikdamas jo raštų skaitytojų sudėtą premiją 750 dol. (Plačiau apie tai rašo Balys Gražulis).

★

Rašytojui Vytautui Alantui premiją už jo parašytą romaną "Šventaragis" sudėjo šie jo skaitytojai: Po 100 dol. aukojo: Stefanija ir Karolis Baliai, Elena ir Antanas Rašytiniai. Po 50 dol. Pranė Balandienė, Gediminas Balandis, Elena ir Jurgis Baubliai, Feliksas Blauzdys, Stasė ir Andrius Bliūdžiai, Jolanda ir Mykolas Kiziai, Erna ir Stasys Garliauskai dr. Birutė ir Bronius Girmiai, Jūratė ir Marijus Sajauskai, Vincas Žebertavičius ir X. Y. Premijos iniciatorius Stasys Garliauskas.



Meninę programą atlikęs Dirvos sukakties minėjime kvartetas Aušra. J. Gaižučio nuotr.

JUOZĄ VAIŠNĮ PRISIMENANT

Pernai okupuotoje Lietuvoje mirė vienas ryškiųjų nepriklausomos Lietuvos administratorių Juozas Vaišnys. Nuo 1919 iki 1940 metų jis buvo Utenos, laikinai švenčionių, du kartu Tauragės, Trakų, Kėdainių ir pagaliau Kretingos apskričių viršininku. Jis buvo kilęs iš Plioplių kaimo, netoli Piliškių miestelio, Marijampolės apskrityje. Jo tėvas Kazimieras Vaišnys buvo knygnešys, kurio įtakoj Juozas nuo pat jaunystės įsitraukė į lietuvišką veiklą, įvairiais slapyvardžiais rašinėjo į lietuvišką spaudą ir ją platino. Būdamas tik 16 metų, 1908 m. savo tėviškėje suorganizavo pirmąjį apylinkės lietuvišką vaidinimą, A. Fromo-Gužučio "Gudrią našlę", kur pats surežisavo ir pats jame vaidino. Caro administracija, pastebėjusi jo lietuvišką veiklą, sukludė jam įstoti į vidurinę mokyklą, tad toliau turėjo mokytis privačiai.



Juozas Vaišnys (1892-1975).

Kur pradėjo megztis valstybės atkūrimo planai. Čia Juozas Vaišnys artimai susipažino su daugeliu to meto lietuvių visuomenės veikėjų. Ypač jį patraukė Antano Smetonos asmenybė ir idėjos, tad nuo tada Vaišnys įsijungė į tautinę srovę, kurioje aktyviai reikėsi per visus savo viešosios veiklos metus.

Kai 1918 m. rudenį buvo sudaryta pirmoji nepriklausomos Lietuvos vyriausybė ir prasidėjo valstybės atkūrimo darbas, Vaišnys, grįžęs į tėviškę, suorganizavo vietos valsčiaus savivaldybę ir kurį laiką joje dirbo, ypač rūpindamasis telkti savanorius besikūriantį Lietuvos kariuomenei. Kitais metais jis buvo paskirtas Utenos apskrities viršininku. Įvairiuose Lietuvos apskrityuose jis išbuvo apskrities viršininku iki sovietų okupacijos.

Vaišnys gerai mokėjo skirti savo srovinės veiklos ir valstybės darbo sritis, valstybingumą visada statydamas aukščiau už partiskumą. Būdamas giliai tolerantiškas, jis lengvai sugyveno su įvairių srovių, religinių konfesijų ir tautybių žmonėmis, mokėjo išlyginti jų nesutarimus, priešingybes ir sugebėjo visus sutelkti bendram valstybės kūrimo ir krašto pažangos darbei. Tokių administratorių visose valstybės gyvenimo šakose nepriklausomoje Lietuvoje susidarė nemažas būrys. Kraštui tvarkantis atkrito savo pareigoms netinkami žmonės ir vis labiau išryškėjo pajėgieji, kurie atrado savo gabumams tinkamiausias darbo sritis. Jų tarpe vėl pasireiškė lietuvių kūrybingumas valstybės administracijos ir tei-

sės srityse, kuris taip nuostabiai buvo išsiskleidęs senojoje Lietuvos valstybėje. Tada iš ginklu užkariautų ir dinastine valdovo šeimos politika užvaldytų žemių sudaryta marga, daugiatautė imperija, išmintingos ir tolerantiškos politikos dėka, per labai trumpą laiką buvo sulydyta į pastovią, daug šimtmečių patvėrusią valstybę, Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę, kurią jungė stiprus valstybinio patriotizmo jausmas.

Dėl savo administracinių bei politinių sugebėjimų Vaišnys buvo skiriamas į tuos apskrityse, kur jo laukė keblūs uždaviniai. Pirmą kartą atsidūrus Tauragėje 1922-1923 m., jam teko slapta ruošti paramą Klaipėdos krašto išvadavimo žygiui. Antrą kartą į Tauragę jis buvo grąžintas po 1927 m. Tauragės pučo. Ten jis greit išlygino įaudrintus ir sujauktus visuomenės santykius. Tačiau Lietuvos valstybės priešams jis buvo rakštis. Taikos sutartimi su Sovietų Rusija Lietuvai 1920 m. vasarą atgavus Vilnių, švenčionis ir kitas Rytų Lietuvos vietoves, Vaišnys buvo paskirtas laikinai eiti švenčionių apskrities viršininko pareigas. Ten, imant naujokus į Lietuvos kariuomenę, jis buvo lenkų užnuodytas. Tos bylos dokumentai vėliau buvo iškabinti Kauno Karo muziejui.

Pirmosios sovietinės okupacijos metu Vaišniui teko slapstyti ir pasisėkė išlikti nesuimtam. Vokiečių okupacijos metu jis, kaip žinomas nacių priešas, į administracijos darbą nebegrižo. Antrojoje sovietinėje okupacijoje, partizaninio karo ir masinių deportacijų metais jis vėl slapstėsi. Bet ir po Stalino mirties gyvenimui kiek aprišus, jis negalėjo gauti jokio net menkiausio darbo, jokios pensijos, tad liko gyventi su kolektyvintame žemaitijos kaime, padėdamas jį prigludusiems geradariams jų kasdieniniuose darbuose. Ten, Veitų kaime, netoli Skuodo 1975 m. rugpjūčio 16 d. jis mirė sulaukęs 83 metų amžiaus.

Velionis paliko du sūnus — Juozą Lietuvoje ir Algirdą Australijoje, brolį Matą ir seserį Mariją Gureckienę Amerikoje ir kitą seserį Oną Žilinskienę Lietuvoje. (ag)

• Kr. Donelaičio aukštesniąją mokyklą Chicagoje baigė 19 mokinių: Dalia Aukštuolytė, Jonas Devėkis, Vidas Juzėnas, Audronė Kielaitė, Vydas Kleiza, Nida Misiulytė, Laura Narytė, Rita Noreikaitė, Benas Noreikis, Jūras Noreikis, Karina Norkaitytė, Rasa Norušytė, Edvardas Pocius, Laura Slonskytė, Irena Statkutė, Regina Švabaitė, Vida Vitkauskaitė, Lela Žilinskaitė ir Ramona Žygaitė.

NAUJAS PREZIDENTO J. KENNEDY NUŽUDYMO VAIZDAS RIMAS DAIGŪNAS

Dramatiškiausias pasaulio istorijoje atentatas, prezidento J. Kennedy nužudymas, neišnyksta iš spaudos skilčių. Ir dabar, tuzinui metų praėjus, atsiranda vis naujų teorijų, stropių privačių investigacijų. Juo išdavos sensacingesnės, tuo labiau jos domina pasaulį. Ar bus kada nors atrasta pilna tiesa, kuri slepiasi už Osvaldo ir Jack Ruby šuvių?

Prezidento Johnsono skirto komiteto investigacija, atrodo, privalėjo aiškiai pasisakyti. Tačiau taip nepadaryta. Tam tikra davinio dalis paliko slaptuose valstybinių paslapčių seifuose. Visų pirma kilo klausimas: ar atentatas buvo tikrai vieno asmens veiksmas? Ar atentate dalyvavo daugiau asmenų, kurie šį atentatą parengė ir vykdė? Laikui bėgant tema pradėjo plisti. Atsirado įvairių prielaidų, išviršiniai pagrįstų faktais, arba logiška faktų sąranga. "National Inquirer" žurnalas dabar susidomėjo anglo rašytojo M. Eddows knyga — investigacija "Kaip nužudė Kennedy?" žurnale apie tą knygą plačiai rašo William Dick ir A. Dworckin.

Prieš dvylika metų Eddows pradėjo domėtis šiuo atentatu. Surinkęs daugybę davinio, iš faktų einančių prielaidų ir logiškų išvadų, rašytojas pateikė įspūdingą sudėtingo atentato vaizdą. Rašytojas įrodinėja, kad Kennedy nužudė sovietinis KGB agentas ir atentato schema buvo paties Nikitos Chruščiovo priimta ir patvirtinta!

Esą, kada Osvaldas gyveno Sovietų Sąjungoje, jis pateko į Maskvos ligoninę. Matyti, norėdamas nusižudyti, jis buvo persipiovęs venas. Galimas dalykas, kad venos buvo kito asmens perplautos. Kaip ten bebūtų, Maskvos ligoninėje liko 1959 metų spalio mėn. padarytas įrašas: pacientas nekalba rusiškai, susikalba tikrai gestais. Šį, tikrąjį, Osvaldą ligoninėje pakeitė dvyniu, KGB agentu! Rusaitė Marina, KGB aukštojo pareigūno duktė, išteklėjo už KGB pagaminto Osvaldo, kuris buvo treniruojamas atentatui įvykdyti. Čia sekė skubus naujo Osvaldo ir jo žmonos Marinos ištransportavimas į JAV.

"Padirbimo" faktą rodo daviniai. Tikrasis L. Osvaldas buvo 5 pėdų ir 11 colių aukščio. Jacko Ruby nužudytasis pasikėsintojas buvo 5 pėdos 9 coliai aukščio.

Tikrasis Osvaldas turėjo tris randus ant kairės rankos, nužudytasis tikrai du randus, ir šie randai buvo kitoje padėtyje. Tikrasis

Osvaldas turėjo nedidelį randą už kairės ausies, vaikystėje padarytos operacijos pėdsaką. Jacko Ruby nušautasis visiškai neturėjo rando už kairės ausies.

"KGB rado asmenį, panašų į Osvaldą. Jis buvo specialiai parengtas slaptos KGB mokykloje prie Minsko. Čia dvynys ir tikrasis Osvaldas gyveno kartu, kad netikrasis sugebėtų įsivinti tikrojo manieras, būdą ir Texaso akcentą. Tikrąjį Osvaldą laikė Sovietijoje gyvą, ir nužudė tikrai po to, kada dvynys žuvo Dallas mieste". Tokia yra teorija, dvelkianti į skaitytoją iš sensacingos knygos puslapių.

Nikita Chruščiovas, esą, tam tikrą laiką respektavo J. Kennedy, laikydamas jį nepatyrusiu ir bailiu. Bet Kennedy ryžtas Kubos raketų konflikto metu, nulėmė barbarišką sprendimą: JAV prezidentas turi būti pašalintas! Tada prasidėjo KGB pasirengimas Nikitos valiai patenkinti.

Jack Ruby irgi buvo KGB agentas. Jam buvę pavesta paslėpti netikrąjį Osvaldą atentatą įvykdžius. Kada netikrasis Osvaldas buvo sugautas, Ruby gavo įsakymą, nužudyti atentatininką, netikrąjį Osvaldą. Tuo pat metu KGB pogrindžiuose buvo nužudytas ir tikrasis Osvaldas.

Osvaldo motina tvirtina, kad knyga "Kaip nužudė Kennedy?" pateikia teisingą atentato vaizdą. Motina įsitikinusi, kad jos sūnus nebuvo tas asmuo, kuris nužudė prezidentą. Kennedy nužudęs Osvaldą suvaidinęs, nežinomas asmuo.

Tuo tarpu spaudos sensacijos dažnai iškelia versiją, kad pasikėsintojų buvę daugiau. Populiarus, prieš kelerius metus susuktas filmas stengėsi įrodyti, kad ir šuvių buvo daugiau. Esą, šaudyta dviem kryptimis, į nuvažiuojantį ir į atvažiuojantį prezidento automobilį. Investigacinės komisijos raportas, išleistas populiarios knygos formoje, kategoriškai atmetė kelių pasikėsintojų versiją, tvirtindamas, kad atentatą vykdė tikrai vienas Osvaldas. Jack Ruby įsivėlimo į tą istoriją niekas negali logiškai pateisinti. Čia bazuojasi tikrai Ruby atpasakota versija.

Sovietai gi tvirtina, kad sąmokslu nužudyti J. F. Kennedy dalyvavę naftos ir finansų galiūnai, kuriems kenkė Kennedy politika. Sovietai vis stengiasi įrodyti, kad prezidento nužudymas buvo vidinės JAV-ų "tradicinės" smurtiškos politikos išdava.

Kaip matome, iki šiol šis atentatas tebegludi mįslių rūkuose.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED MEDICAL TECHNOLOGIST
Needed for Laboratory of a 100 bed hospital on the coast.
Salary commensurate with experience and ability. Liberal personnel policies.
Apply call or write to: Pathologist
CARTERET GENERAL HOSPITAL
Morehead City, N. C. 28557
919-726-7886
(21-27)

AUTO BODY

NEED METAL PERSON. FIRST CLASS ONLY TO WORK IN MODERN COLLISION CENTER. EXCELLENT WORKING CONDITIONS. LOADED WITH WORK. TOP SALARY. PAID VACATION. FULL H & A BENEFITS. CALL TODAY (609) 227-0244.
(24-26)

AUTO BODY

FRAME PERSON. SUSPENSION AND MECHANICAL. FIRST CLASS ONLY. TO WORK IN MODERN COLLISION CENTER. EXCELLENT WORKING CONDITIONS. LOADED WITH WORK. TOP SALARY. PAID VACATION. FULL H & A BENEFITS. CALL TODAY 609-227-0244.
(24-26)

GERMAN INDEX

SET-UP MAN

BROWNE & SHARPE SET-UP MAN

Five years minimum experience. Growing company in Mansfield, Ohio. Will pay for relocating if qualified. Excellent working conditions. Write to:

AUTOMATIC PARTS, INC.
P.O. BOX 1806 MANSFIELD, O. 44901
An Equal Opportunity Employer
(24-25)

MILLWRIGHTS

Detroit Steel Products, a Manufacturer of Leaf Springs for the Truck Industry has immediate openings for Journeyman Millwrights. Maximum rate \$7.91 1/2 includes C. O. L. A. Full benefit package includes: Blue Cross-Blue Shield, Drug and Dental plans. Individuals with a valid Journeyman's UAW card

Apply or call:

DETROIT STEEL PRODUCTS

313-891-4000, Ext. 60

Detroit, Mich. 48212

An Equal Opportunity Employer

CHICAGOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

ANTANAS JUODVALKIS

ATIDARYTA NAUJA PARODŲ SALĖ

Čiurlionio Galerijos, Inc. pirmininkas Domas Adomaitis, š. m. birželio 5 d. atidarė naujas patalpas dailininkų parodoms ruošti. Patalpos, susidedančios iš dviejų gražiai dekoruotų salių yra 4038 So. Archer Ave., Chicagoje, Midland taupymo ir skolinimo banko patalpose.

Pirmininkas savo kalboje pastebėjo, kad Galerija yra įsteigta idealistų, nesiekiančių nei garbės, nei atlyginimo. Galerija neturi savų patalpų, tad yra priversta glaustis prie kitų. Dėkojo Midland banko pirmininkui adv. F. Zogui už teikiamą nuolatinę paramą ir pakvietė atidaryti naujas parodų patalpas.

Adv. F. Zogas pasidžiaugė lietuvių dailininkų darbais ir kvietė naudotis specialiai šiam tikslui pritaikytomis patalpomis.

Čiurlionio Galerijos, Inc., direktorių tarybą sudaro 12 narių, kurių garbės pirm. yra prof. Adomas Varnas, dalyvavęs ir šiame atidaryme.

Trylikos paroda

Parodų salės atidarymo proga, buvo suruošta AL dailininkų sąjungos narių pavasarinė darbų paroda, kuri tęsis iki birželio 20 d., o po to vėl bus atidaryta visą vasarą, banko darbo valandomis.

Parodą atidarė Čiurlionio Galerijos, Inc., pirmininkas Domas Adomaitis. Pasidžiaugė, kad lietuviai turi gausią dailininkų šeimą, savo darbais iškeliančią lietuvių vardą. Šioje parodoje dalyvauja dailininkai įvairaus amžiaus, skirtingų mokyklų ir kontinentų. Generacijų skirtumas čia neegzistuoja.

Sveikino parodoje dalyvaujančius dailininkus ir gausiai atsilankiusius svečius.

Parodoje dalyvauja šie dailininkai: prof. A. Var-

nas (4), Vl. Vaitiekūnas (3), M. Šileikis (4), sesuo Mercedes (1), J. Paukštie-nė (4), B. Morkūnienė (3), J. Tričys (3), V. Švabienė (3), Vl. Vaičaitis (3), Ir. Šimkienė (3), J. Dagys (2), M. Ivanauskas (3), J. Pautienius (3). Viso išstatyta 38 darbai: daugiausiai alie-jus, kelios akvarelės, akri-lika ir grafika, pora medžio skulptūrų.

Paroda daro gerą įspūdį, nors darbai įvairuoja nuo natūralių gamtos vaizdų iki pačių moderniausių.

★

Dvidešimties dailininkų paroda atidaryta Uptown Fed. Sav. & Loan Assn. patalpose, 430 N. Michigan Ave. Veiks iki birželio 30 d. Parodą globoja Balzeko kultūros muziejus.

Išvyka į gamtą

Korp! Neo-Lithuania š. m. birželio 6 d. turėjo tradicinę išvyką į gamtą. Diena pasitaikė pasigerėtinai graži ir šilta, todėl ir dalyvių prisirinko daugiau, kaip kitais kartais. Malonu buvo matyti jaunąsias korporan-tų šeimas su savo gausiu prieaugliu, kalbančias tarpusavyje lietuviškai. Tai tikras ateities laidas pratęsti lietuviybę.

Pabendravę, pasivažiinę ir pasižaidę, visi patenkin-ti, skirstėsi į namus ilges-nėms vasaros atostogoms.

Poatostoginis korporaci-jos renginys bus tautinių šokių šventės metu, dailininkų Kasiulių iš Paryžiaus dailės darbų paroda. Paroda rengiama Jaunimo Cent-ro Čiurlionio Galerijoje. Parodos atidarymas numa-tomas rugsėjo 3 d. ir tęsis bent savaitę.

★

Nauja lietuviška radijo valandėlė. Š. m. birželio 4 d. Chicagoje pradėjo veik-ti nauja lietuvių kalba ra-dijo valanda. Ši valanda tuo tarpu veikia tik vieną kar-



Kazė Brazdžionytė, naujosios radijo programos Chicagoje vedėja.

tą savaitėje — penktadieniais 10 val. vak., iš radijo stoties WOPA, 1490 kcl. AM banga. Šią programą iš-rūpino ir veda Kazė Braz-džionytė, baigusi Northern Illinois universitete biologiją ir Speech Communication ir gavusi du BS diplomus.

Programoje numatoma turėti specialistų vedamus šiuos skyrius: muzika ir dainos, žinios, religija, teisės patarimai, sveikata, jaunimo reikalai, organiza-cijų pranešimai ir kt.

Visuomenė prašoma šia programa susidomėti ir pa-remti moraliai ir materia-liai. Po 13 savaitių, numa-toma programą išplėsti į 5 kartus per savaitę.

Sveikiname jaunosios ve-dėjos ryžtą ir linkime sėk-mingai patarnauti lietuviš-kajai visuomenei.

★

Praėjusių poros savaitių bėgyje, Chicagoje, įvyko įvairių studijų mokinių baigiamieji pasirodymai.

Lituanistinės mokyklos baigė mokslo metus ir į gy-venimą išleido būrius abi-turientų. Baigiamasis iš-kilmes turėjo Kristijono Donelaičio ir Chicagos aukšt. lit. mokyklos.

SOL. ROMA MASTIENĖ I PIETŲ AMERIKA

Sol. Roma Mastienė iš-skrido Pietų Amerikon bir-želio 13 d. Argentinon ją kviečia ir koncertais rūpi-nasi Argentinos lietuvių or-ganizacijų ir spaudos tary-ba. Birželio 13 d., prisime-nant mūsų tautos didžiąją tragediją — masinius žmo-nių vežimus Sibirą, giedos per pamaldas bažnyčioje, o vėliau vakare Buenos Aires mieste duos pirmąjį kon-certą.

Urugvajuje, Montevideo mieste koncertą duos birže-lio 19 d., o birželio 20 d. giedos bažnyčioje pamaldų metu. Koncertu rūpinasi Kultūros draugija.

Po to viešės Sao Paulo, Brazilijoje, kur koncertuos birželio mėn. 27 d. Jos vieš-nagė ir koncerto ruošimu rūpinasi Lietuvių Bendruo-menės pirmininkas A. Slie-soraitis su valdyba ir bend-ruomenės nariais.

Sol. Romos Mastienės kon-certai įvyksta Pietų Ame-rikoje jau antrą kartą. Ji



gerai pažįsta tenykščių rei-ka-lavimus ir parenka ati-tinkamas dainas bei pritai-ko repertuarą. Jos progra-moje ypatingai daug vietos skiriama lietuvių kompozito-rių kūrybai.

Kai solistė sugrįš iš toli-mos kelionės, jos laukia ne-lengvas uždavinys. Atei-nantį rudenį, rugsėjo mėn. 26 d. Chicagoje, Jaunimo centre ruošiamas jos dainų rečitalis. Tam reikalui spe-cialus komitetas, kuris re-čitalio rengimu jau pradėjo rūpintis.

Komitetui pirmininkauja sol. Janina Šalnienė. (jj)

Kūrėjui-savanoriui pulkininkui

LEONARDUI PESECKUI

mirus, jo sūnų VYTAUTĄ ir dukrą RI-

MUTĘ su šeimomis, o taip pat visus

artimuosius giliai užjaučiame ir kartu

liūdime

Genovaitė ir Vladas

Mieželiai

ONĄ ir STASĮ BANELIUS, jų sū-nus VYTAUTĄ, ALGIRDĄ ir ALGI-MANTĄ bei artimuosius,

VYTAUTO žmonai **IVONAI** tragiškai mirus, nuoširdžiai užjaučia-me ir kartu liūdime

Matilda ir Augustinas

Kuolai

Ona ir Jonas

Rinkevičiai

Paulina ir Vladas

Skirgailos

DR. JUOZUI ZUBRICKUI

mirus, jo sesutėms MARIJAI ABRAITIENEI ir KAZEI SNIECKIENEI bei visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą

Juozė ir Jonas
Daugėla

Florida



Grupė dalyvių atidarant Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos narių pavasarinę parodą naujose Čiurlionio Galerijos Inc. patalpose 4038 Archer Ave., Chicagoje.

Tautininkų metinis susirinkimas

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyriaus narių metinis susirinkimas įvyko gegužės 30 d., liet. tautiniuose namuose. Jį pradėjo sk. pirm. Petras Bučas. Rimties minute pagerbti šios valdybos kadencijos metu iš gyvųjų tarpo išsiskyrę skyriaus nariai bei jų šeimų nariai. Toliau susirinkimą vesti pakviečiamas Jonas Jurkūnas, protokolą surašyti — Mečys Valiukėnas.

Skyr. sekretorė Verutė Lenkevičienė perskaito perėitojo susirinkimo protokolą. Jame be administracinių tarimų, gražiai perteikta Kelionių biūro vedėjo A. Lauraičio skaitytosios paskaitos "Kelionės už Amerikos krantų" mintys, patarimai keliaujantiems. Ta pačia proga perskaitomas ir ALTS valdybos bendraraštis nr. 5, kuriuo be kitų klausimų atkreipiamas narių dėmesys į sovietinio genocido viešumon kėlimą, minint vadinamuosius birželinis įvykius.

Skyr. pirmininkas Petras Bučas aptaria valdybos dviejų kadencijų (1973 m.

gruodis iki 1976 m. gegužės pabaigos) metu atliktuosius darbus. Sukviesti ir darnioje, darbingoje nuotakoje praveisti devyni skyriaus narių susirinkimai. Dažname susirinkime buvo paskirų prelegentų skaitoma paskaitos temomis, dominančiomis daugumą narių. Be to, kiekviename susirinkime buvo keliami ir ryškinami skyriaus užmojai ir jiems vykdyti išrinkti asmenys bei aptarti vykdymo būdai. Surengti trys skyriaus narių ir jų bei sąjungos bičiulių baliaiai, sutelkę kasai apie tryliką šimtą dolerių. Skyriaus iniciatyva Chicagoje sudarytas Prezidento Antano Smetonos 100 m. gimimo sukakties minėjimo komitetas.

Antrosios kadencijos metu šio skyriaus valdybos darbas buvęs, tarytum, dviypis. Ištikus gaisrui Dirvos pastogėje, Clevelande, ir tos pastogės bei joje buvusios spaustuvės bei Dirvos archyvų ir spausdinių — knykų netekus, Vilties draugijos valdybos kvietimu, šio skyr. pirmininkas ir veik visi valdybos plius keletas

skyriaus narių, aktyviai įsijungę į Dirvos atstatymo vajeaus komitetą. Šis komitetas parengė ir atspausdino visų ALTS skyrių valdyboms medžiagą — laiškų, kuriais buvo adresuotasi į visus lietuvius, kviečiant talkon Dirva atstatyti. Šios akcijos pasėkoje į komiteto sąskaitą įplaukė \$17,500.00. Ši suma persiūsta Vilties draugijai. Be to, skaitoma, kad dalis Dirvos rėmėjų, šio komiteto paskatinti, savąsias duokles esą pasiuntę tiesiog Vilties draugijai. P. Bučo skaičiavimu tokių donatorių suma galėjo siekti apie du su puse tūkstančio dolerių.

Skyriaus valdybos darbas, kalbėjo toliau Petras Bučas, vykęs sklandžiai. Laikytasi šūkio: "Vienas už visus, visi už vieną". Į kiekvieno susirinkimo ar kito renginio paruošimą bei pravedimą valdyba įdėjo daug pastangų, laiko ir meilės. norint sąjungos darbą ir jo tęstinumą išlaikyti aukštumoje. Baigdamas veiklos apžvalgą, pirmininkas pareiškė padėką visiems valdybos nariams ir visiems skyriaus nariams, talkinusiems valdybos darbe. Šios valdybos laikotarpyje į skyrių atėję 14 naujų narių, kurių didelė daugumą buvę pakviesti Severinos Juškie-nės pažintimi ir iniciatyva. Pirmininkas P. Bučas visos valdybos (vicepirm. K. Šimulis, sekr. V. Lenkevičienė, narys E. Valiukėnė ir ižd. O. Kremeris) vardu atsistatydino ir kvietė susirinkimą išrinkti naują valdybą.

Skyr. išdininkas O. Kremeris perskaitė finansinę apyskaitą. Iš jos matyti, kad skyrius dviejų vald. kadencijų metu yra gavęs pajamų-pelno — \$2,531.38 (į šią sumą įeina ir perimtoji buv. vald. kasa — \$594.42). Per tą patį laikotarpį išleista \$1,728.48. Kasoje (banke laikoma) šiai dienai — \$802.90. Iš savo kasos parėmė Dirvą, o taip pat su Cicero ir East Chicagos skyriais surengė du balius, kurių pelnas perduotas Dirvai.

K. Ramonas, revizijos komisijos sekretorius, (pirm. A. Kalvaitis, narys S. Mankus), perskaitė komisijos aktą, kuriuo patvirtino išdininko pranešime minėtas sumas, o išdininko darbą aptarė sakiniu: "Atskaitomybė vedama švariai ir tvarkingai".

Susirinkimo pirmininkui ir keliems nariams pasisakius vien teigiamai dėl valdybos apyskaitos ir pareiškus pakartotiną padėką valdybos nariams už gerą darbą, o susirinkimui triukšmingu plojimu pareiškiamams pritariant, senosios valdybos sąstatas kviečiamas pasilikti dar vienai kadencijai... Tačiau jie, pirmininko asmenyje, tą kvietimą nebesvarsto. Bet įpras-

tine tvarka, neturima kandidatų į naują valdybą sąrašą... todėl susirinkimas, reiškdamas padėką už ligšiolinį darbą, pasiekia valdybą einančia pareigą iki bus sudaryta nauja valdyba. O jai kandidatus parinkti išskiriama nominacijų komisija: Antanas Šošė, Donatas Stukas, Jonas Jurkūnas ir Mečys Valiukėnas.

Pasiaiškinus keletą bėgimų klausimų, susirinkimas baigiamas. Visi jo dalyviai, pagal šio skyriaus gražią tradiciją, pasilieka tarpusavyje pabendrauti, dienos klausimais pasikalbėti prie kavos, užkandžiaujant valdybos narių — moterų patiektus užkandėlius. Užkandžio metu perleidžiamas per rankas lapas, į kurį užsirašo visi, norintieji dalyvauti dail. Antano ir Liucijos Petrikonių, šio skyr. narių, išleistuvių į Floridą, vakare. (m. v.)

Nauja išrinktoji Balfo Chicagos apskr. valdyba pasiskirstė pareigomis: V. Šimkus — valdybos pirm., J. Mackevičius, vicepirm., dr. B. Motušienė, vicepirm. jaunimo reikalams, F. Sereičikas, vicepirm. ūkio reikalams, K. Kasakaitis, ižd., K. Jonuška, sekr., G. Giedraitytė, prot. sekr. E. Litvinas ir A. Kevėža — spaudai ir informacijai, J. Kreivėnas (Sibiro tremtinys) — ryšiams su apskr. Balfo skyriais ir kitoms organizacijoms, K. Balčiūnas — organizaciniams reikalams vakarų pusėje, V. Lapėnas, organizaciniams reikalams pietų pusėje, K. Repšys — parengimų vadovas, K. Repšienė — parengimų šeiminkė, V. Navickas — ypatingiems reikalams, dr. B. Motušienė, V. Lapėnas ir K. Balčiūnas rūpinsis nauju skyrių steigimu.

GERIAUSIA DOVANA BET KOKIA PROGA

Rasite pas vienintelį
lietuvį kailininką
Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

185 North Wabash Avenue
Chicago, Ill. 60601 2nd Floor

DIDELIS PASIRINKIMAS
PUOŠNIŲ IR PASKUTINĖS
MADOS KAILIŲ!

Tel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489
(buto)



PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA



MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS



KAS YRA ALGIS ZAPARACKAS?

JIS YRA:

KANDIDATAS Į JAV KONGRESĄ (Michigan — 18th district)

- Michigano Respublikonų partijos ketvirtasis vicepirmininkas
- aktyvus skautas, skautininkas
- Pasaulio lietuvių jaunimo pirmojo kongreso pirmininkas
- buvęs Amerikos Lietuvių Tarybos narys, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos narys, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo atstovas
- Detroito "Lietuviškų Melodijų" radijo programos vedėjas
- Ford Motor Co. inžinierius.

BRANGŪS TAUTIEČIAI,

Algiui Zaparackui reikia lėšų nugalėti savo oponentus. Atlikite lietuvišką pareigą. Į Washingtoną nusiųskite lietuvių interesų gynėją.

Aukokite Algiui Zaparackui šiandien !!!

CUT ALONG EDGES

A Federal statute requires us to request the following information:

Name _____

Amount of Contribution \$ _____

Home Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Occupation _____

Business Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Please make checks payable to Zaparackas for Congress Committee and send to 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072. Donations up to \$200 are tax deductible on joint returns. In accordance with federal legislation, we are unable to accept either a) any corporate checks, or b) any personal contributions over \$1000. A copy of our report will be filed with the Federal Election Commission and will be available for purchase from that office in Washington, D.C.

JAMES P. CLINE, Chairman



CLEVELANDE

Aurelija Balašaitienė

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBUI
PENKIASDEŠIMT METŲ

Prieš penkias dešimtis metų, kai Nepriklausomoji Lietuva jau buvo gerokai įpusėjusi savo laisvės gyvenimo pirmąjį dešimtmetį, Rusijos caro priespaudos bėgliai buvo suradę prieglobstį Amerikos Jungtinėse Valstybėse. O po daugelio metų, kartojantis istorijai, ir naujoji emigrantų banga pasiekė šiuos svetingus krantus. Duomenys rodo, kad lietuviai visada ir visur, būdami iš prigimties socialūs, būriavosi drauge, tiek bendro kraujo balso šaukiamai, tiek bendrų interesų sąlygojami. Senos lietuviškos parapijos, įvairios organizacijos, prekybos įmonės, spauda – visa tai egzistavo prieš didžiąją 1949-50 metų emigracijos bangą. Be abejo, tada laiko reikalavimai buvo skirtingi ir tuo pačiu buvo skirtingas veiklos pobūdis, paprastai atitinkantis aplinką ir kovos už būvį charakterį. Pasikeitus laiko sąlygoms naujesiems tremtiniais atsigabenus turtingą ir naujovišką visuomeninės veiklos pobūdį, kai kurios senosios organizacijos arba sulėtino savo veiklą, arba pamažu ją visiškai sustabdė. To negalima pasakyti apie savo pobūdžiu lankstų, idėjomis pastovų Lietuvių Moterų klubą, kuris šių metų birželio mėnesį švenčia savo 50 metų aukštinį jubiliejų. Dėl įvairių sąlygų, kaip bendros kalbos ne radimą, veiklos sričių pasiskirstymą, Lietuvių Moterų Klubas mažai tėra žinomas mūsų visuomenėje, tačiau jo išpūdinga veikla yra verta mūsų dėmesio ir jų ištvėrmė bei prisitaikymas prie laiko dvasios, nenustojant savo lietuviškumo, gali būti mums gyvu pavyzdžiu.

1926 metų pradžioje eilė toli numatančių ir lietuviš-

kai patriotiškai nusistačiusių moterų kreipėsi į Anna Michelic, Amerikoje gimusią lietuvaitę, pasižymėjusią savo išsilavinimu ir veikla lietuvių gyvenime, su prašymu, kad ji padėtų įsteigti lietuvių moterų klubą, kurio tikslas būtų Amerikos lietuviams moterims padėti įsigyti Amerikos pilietybę. Tuo metu lietuvių imigrantų skaičius buvo gan didelis, ir jų tik maža dalis temokėjo gerai anglų kalbą. 1926 m. birželio 21 d. klubas buvo įsteigtas, kurio pirmąją vadovybę sudarė Anna Michelic, Mary Muliois, Anna Peckaitis ir Eva Larrain. Steigėjų grupės vienintelė gyva narė Lottie Šukys, bus ypatingai pagerbta per iškilmingą 50 metų jubilėjaus pokylį š.m. birželio 26 dienos vakare Lietuvių Namuose.

Pirmieji to klubo susirinkimai vyko Annos Michelic namuose, vėliau buvo renkama Viešosios Bibliotekos patalpose. Nuo 1933 metų iki šios dienos susirinkimai vyksta pakaitomis klubo narių privačiuose namuose. Vienintelis reikalavimas įstojant į klubą yra tas, kad kandidatė turi būti arba lietuvių kilmės, arba ištėkėjusi už lietuvių. Politiniai ir religiniai įsitikinimai neturi jokio vaidmens. Klubo veikla susidomėjimas buvo toks didelis, kad 1945 metais iškilo reikalingas apriboti narių skaičių atsižvelgiant į tai, kad dideliems susirinkimams privačiuose namuose nėra pakankamai vietos. Šiuo metu narių skaičiaus riba yra 42 ir aktyvių narių yra 25.

Dabartinė ir ilgametė klubo pirmininkė Blanche Arbuckas savo išsamioje ir detalioje parašytoje klubo istorijoje tiksliai nusako klubo uždavinius nuo įkūrimo iki šios dienos su klubo veikla charakteringais pasikeitimais. Nuo 1926 iki 1932 metų pagrindinis klubo tikslas buvo visų jo karių Amerikos pilietybė, pariruošiant pirmiesiems ir antriesiems pilietybės dokumentams. Buvo kviečiami kalbėtojai ir narės buvo informuojamos apie reikšmingus įvykius, buvo skatinamos registruotis balsavimui, aktyviai dalyvauti visuomeninėje, politinėje veikloje, remti kandidatus ir pan. Tuo metu klubas aktyviai dalyvavo seminaruose, kuriuose buvo diskutuojami higienos, sveikatos, politikos, valdžios aparato ir kultūriniai klausimai. Vos po vieno savo gyvavimo metų, 1927 metais klubas įrengė lietuvišką užkandinę tuo metu vykusioje pramonės parodoje. 1928 m. dalyvavo



Dabartinė Lietuvių Moterų Klubo valdyba. Iš kairės: Helen Jakubs, Helen Kubelavic, Eleanor Webber, Ruth Dauper, pirm. Blanche Arbuckas, Julia Hoffman (nėra šioje nuotraukoje).



Lottie Sukys, vienintelė gyva iš Lietuvių Moterų Klubo steigėjų, bus pagerbta sukaktuviname minėjime.

tautinių grupių parade, kuri buvo suorganizuota vietinis dienraštis The Cleveland Press. 1929 m. klubas įstojo aktyvių narių į Kultūrinių Darželių Sąjungą, prisidedamas \$100 auka fontano statybai lietuvių darželyje.

1932 metų bėgyje visos klubo narės jau buvo įsigijusios pilietybę, tuo pačiu įvykdžiusios pagrindinį klubo įsteigimo uždavinį. Malonaus bendradarbiavimo ir visuomeninės veiklos suartintos lietuvių moterys ėmė ieškoti kitų tikslų savo klubo tęsimui pateisinti. Tikslai buvo praplėsti, juosius nukreipiant į visuomeninę, kultūrinę, šalpos ir socialinę sritį. Antrojo Pasaulinio Karo metais, pareikalavę ir iš Amerikos piliečių atsakomybės ir darbų, paskatino klubo narys aktyviai įsijungti į eilę naudingų darbų, kad galėtų prisidėti prie 'kovos laimėjimo namų fronte'. Jos bendradarbiavo su Raudonojojo Kryžiumi, sudarė klubo šeimų narių, dalyvavusių kare, sąrašus, siuntė dovanas į frontą, tarnavo kaip šeiminkės karių registravimo punktuose ir t.t. 1942 metais klubas buvo priimtas į Clevelando Moterų Klubų Federaciją.

Kultūrinėje veikloje jų darbų sąrašas ilgas. Jau 1930 metais klubas prisidė-

jo prie Pittsburgho Mokslo Katedros, įrengiant Lietuvos kambarį; 1932 metais dalyvavo su lietuviškais maisto gaminiais tarptautinėje parodoje; taip pat metais surengė pokylį mūsų tautos didvyriams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui pagerbti, prieš jų tragišką kelionę per Atlantą į Lietuvą.

Ypatingą dėmesį kreipdamos į lietuvių menininkus, klubo narės pagerbė specialioje vakarienoje Metropolitan Operos žvaigždę Anna Kaskas, ir vėliau suruošė jos dainų koncertą, kurio pelnas buvo paskirtas lietuvių kultūrinių darželių naudai. Taip pat surengė eilę kitų pagerbimų iškiliejiems lietuviams, kaip Polyna Stoška, John De Richter ir kt., atžymėti. Savo pinigais aukomis pastoviai rėmė lietuvių ir amerikiečių šalpos organizacijas, Šv. Jurgio lietuvių parapiją, pašalpos reikalingus studentus, laikinai darbingumo nustojusius asmenis. Šiuo metu klubas turi sąrašą asmenų, kurie dėl amžiaus ar ligos yra užsidarę savo namuose ir yra reikalingi dėmesio, lankytojų bei moralinės ar

materialinės paramos.

Klubo susirinkimai, pravedami pagal visas parlamentinės procedūros taisykles visada turi kruopščiai išdirbtą programą. Yra kviečiami įdomūs kalbėtojai, rodomi filmai. Klubas rengia gegužines, apsišokimus, Kalėdines vakarienes ir visą eilę kitų pramogų.

Apsilankius klubo susirinkime, buvo įdomu pasikalbėti su pavienėmis klubo narėmis. Entuziazmas švytėjo jų veiduose ir pasididžiavimas savo klubu – bylojo kiekvienam žodyje. Elena Jakubauskienė, klubui priklausanti kaip lietuvių žmona, savo rašytame žodyje pasako: 'Aš nutekėjau į lietuvišką visuomenę, iki tol augusi ne etninėje aplinkoje, kurioje šeima gyvena užsidariusi, su mažai išorinių ryšių. Ištėkėjusi už lietuvių, aš ištėkėjau už visos lietuvių visuomenės!' Bernice Williams randa klube ilgametę draugystę ir yra dėkinga klubo veiklai už eilę asmeniškų atsiekimų bei už radimą gilaus pasitenkinimo klubo

(Nukelta į 14 psl.)

Modern woodworking plant

established 1935, doing topgrade architectural woodwork and store fixtures, located in Houston, Texas, has openings for the following craftsmen:

Moulder operator: Shaper operator: Custom Veneering Superintendent: Millwright.

Hourly Scale — \$5.50, \$5.75, \$6.00. Time and one-half for overtime. Seven paid holidays, 1 & 2 week paid vacation, group medical insurance. Company paid pension plan. Write or phone

BROCHSTEINS, INC.

11530 So. Main, Houston, Texas 77025
Phone A/C 713 666-2881

(24-26)

LICENSED WATCHMEN

Earn up to \$2.70 an hour for full or part time shifts. Weekly pay, permanent assignments, transfer fee paid.

HUDSON SECURITY

2233 Washington St. Louis, Mo. 63103
314-621-3440

(24-28)

IMMEDIATE OPENINGS

VALLEY STEEL PRODUCTS COMPANY,

TALLULAH, LOUISIANA

Has openings for:

1ST CLASS SKILLED

HELL-ARC

(TIG) WELDERS

Must have code experience with Alloy Pipe and Tubing.

Salary \$7.00 per hour.

ALSO

STRUCTURAL STEEL FITTERS

LAY OUT MEN: SALARY OPEN.

For 1st & 2nd Shift

Overtime available. All benefits.

Call: RICHARD BAILEY at

VALLEY STEEL PRODUCTS COMPANY

TALLULAH, LOUISIANA

318-574-0706

An Equal Opportunity Employer

(25-27)



Anna Mihelick, Lietuvių Moterų Klubo organizatorė ir pirmoji jo pirmininkė, išbuvusi 20 metų ir vėliau išrinkta garbės pirmininke.

CLEVELANDE

(Atkelta iš 13 psl.)
darbų įvairume. Marjorie Muliolytė-Leiblinger, ilgame tē klubo narė, jaučiasi savo kukliu įnašu prisidedanti prie savo motinos, Onos Muliolienės, vienos iš klubo steigėjų, idealų tęsimo. Birutė Dauperienė-Dauper, uoli lietuvių kalbos kursų lankytoja, didžiuojasi klubo darbais, remiant lietuvišką kultūrinę veiklą ir pagalbą jos reikalinėms tautiečiams. Elena Kubelavici savo laiškuose išreiškia nepaprastą pasididžiavimą savo lietuviška kilme. Mary Slivers džiaugiasi randanti sambūrį žmonių, kišiusių iš tos 'pačios mažos, didvyriškos Lietuvos', kurie turi savo bendrą, savitą kalbą ir kurie stengiasi palaikyti lietuviškas tradicijas ir idealus. Albina Walsh, kurios duktė Daileen yra viena iš geriausių Clevelande kanklininkių, sako, kad sustiprinimas savo tautinės sąmonės yra ne tik svarbus įnašas į jos asmenišką gyvenimą, bet taip pat prisideda prie Amerikos grožio. 'Visi turime šaknis', sako A. Walsh, 'tačiau, kad mūsų vaikai galėtų tapti stipriomis asmenybėmis, ir jų šaknims reikalingas maistas. Mūsų bendravimas su Čiurlionio Ansambliu, Grandinėle ir Lietuvių Moterų Klubu, duoda man daugiau progos pažinti mano lietuvišką kilmę, vartoti lietuvišką kalbą ir tuo būdu praturtina ne tik mano, bet ir mano vaikų gyvenimą'. Marcella Pavlik, anksti netekusi savo tėvų, Lietuvių Moterų Klube randa vienintelę progą bendrauti su savo kilmės asmenimis. Stella Vesprani, kurios namuose buvo paskutinis klubo susirinkimas, savo ilgokame laiške klubo prezidentei Blanche Arbuckienei rašo: 'Neturime pamiršti to fakto, kad mūsų klubas palaikė Lietuvos dviasią per ilgą eilę metų kas yra pats svarbiausias dalykas mūsų praeityje, dabartyje ir ateityje. Taip pat turime skatinti jaunesniąją lietuvišką kartą įsijungti į klubo narių eiles, kad būtų tęsiami idealai, kurie mums davė įkvėpimą vykdyti mūsų organizacijos uždavinius'.

Ir taip ištisa eilė kitų pasisakė maždaug panašiai. Dabartinė klubo prezidentė, tal kininkaujama energingo komiteto, klubui priklauso jau 42 metai. Ji pabrėžia klubo veiklos solidarumą, palyginama klubą šeimai, kurios nariai yra taip pat užmezgę artimas asmenišką draugystę jų klubo veiklos rėmuose.

Tenka apgailestauti, kad tiek darbo nuveikusi, nedidelė savo skaičiumi, bet tvirta savo nusistatymu ištverme, kita organizacija buvo nutolusi nuo mūsų plačiosios visuomenės kamieno. Susirinkimo metu narės dėstė įvairias savo izoliavimosi priežastis. daugumoje pripažįsta, kad tai nėra buvęs sąmoningas nusistatymas nei iš jų pačių, nei iš naujųjų emigrantų pusės. daugiau-

ATIDENK SAU KELIĄ Į TURTUS

Ohio's Great New \$1 Instant Lottery Game



Su monetos kraštu švelniai nutrinkite auksą iš apskritimo, kvadrato ir "prize box". Jeigu kuris nors numeris iš trijų kvadratų sutampa su numeriu apskritime, jūs laimite automatiškai sumą pažymėtą "prize box". Pagal pavyzdį viršuje, bilieto savininkas laimėtų \$10,000!

Kaip turėti galimybę laimėti milijoną.

Jeigu visi numeriai kvadratuose sutampa su apskritimu, jūs esate finalistu Jackpot traukime. Tai reiškia jūsų minimalinį laimėjimą \$15,000 ir jūs turite galimybę laimėti Grand Prize \$1,000,000!

Kaip atsiimti savo turtus.

Jeigu laimėjote \$2 ar \$5 jūs galite tuoj pat atsiimti iš legalaus loterijos bilietų pardavimo agento. \$200, \$500, \$1,000, \$10,000 ir Jackpot laimėtojai turi užpildyti pareiškimus Ohio Lottery Regional Offices. Žiūrėkit kitą pusę bilieto adresu. JEI VISI NUMERIAI KVADRATUOSE SUTAMPA SU NUMERIU APSKRITIME, UŽPILDYKITE PAREISKIMĄ TUOJ PAT, KAD GALĖTUMĖT DALYVAUTI JACKPOT TRAUKIME. Finalistai turi užpildyti teisėtus pareiškimus ne vėliau paskutinės datos kuri bus pranešta. Vėliau padavę pareiškimus, po paskutinės datos, gauna tik minimumo premiją \$15,000.

Vienas iš devinių bilietų laimi.*
Laimėkit iki \$10,000 tuoj pat.
Ir galimybę laimėti milijoną.

AD#167

*vidurkis

sia prisidėjęs jų pačių menkas lietuvių kalbos žinojimas o naujų ateivių nemokėjimas anglų kalbos ... Paskutiniuoju metu klubo svečių tarpe vis dažnėja mūsų visuomenės naujesnieji nariai su savo paskaitomis, skaidrėmis, pašnekesiais. Atrodo, kad pirmieji ledai pralaužti. Rei-

kia tikėtis, kad klubo auksnio jubiliejaus balių š.m. birželio 26 d. Lietuvių Namuose aplankys didelis skaičius, kurie iki šiol apie Lietuvių Moterų Klubą veiklą mažai nežinojo, kad ne tik pagerbtų jų pastangas ir įnašą į mūsų tautinių tradicijų išlaikymą, bet tuo pačiu ir tu-

rėtų progos suartėti su tomis maloniomis Lietuvos dukromis, kurias nuo mūsų laikinai atskyrė laiko ir vietos sąlygos, bei stoka pastangų bendrauti su savo kilmės seserimis, kurias likimas į šią svetingą Amerikos pastogę atbloškė anksčiau, negu kitus ... Ištieskime ranką

joms, kad šiltame mūsų rankos paspaudime iš naujo sustiprėtų lietuviško kraujo balsas ir paskatintų visų lietuvių bendravimą, nežiūrint 'emigracijos bangų', nežiūrint geresnio ar menkesnio kalbos žinojimo. Visi mes tos pačios brangios Lietuvos vaikai.

CLEVELANDE ir apylinkėse



DARNI TALKA

Clevelando birutietės, pakviestos LB Clevelando apyl. valdybos paruošti vaizdinių stalų centrines bibliotekos patalpose, rengiant lietuvių parodos atidarymą ir JAV 200 m. paminėjimą, gražiai šį darbą atliko.

Į pirm. V. Nagevičienės kvietimą, talkon darbu ir aukomis įsijungė šios birutietės: J. Bartkuvienė, A. Bartuškienė, J. Budrienė, O. Čepukaitienė, O. Jarašūnienė, J. Karosienė, N. Mokuvičienė, L. Liongina Nagevičienė, G. Natkevičienė, D. Orantaitė, S. Rutkauskienė, St. Stasienė, Ugnelė Stasaitė ir E. Vainavičienė, o Petras Vaidinis pagamino dekoratyvinį žirondelį salės papuošimui.

DLK Birutės draugijos valdyba dėkoja už talką.

CLEVELAND TRUST CO. PADOVANOJO PASTATĄ

Cleveland Trust bankas padovanojo savo keturių aukštų tuščią pastatą pusės milijono vertės, 3500 Lorain Ave., Community Service agentūrai, kad ten būtų įrengtas centras darbininkų apmokymui.

United Labor Agency žada pastatą paruošti šiam tikslui artimiausioje ateityje.

• Dail. N. Palubinskienė su 15 darbų dalyvauja 5-kių grafikų parodoje J.C.C. galerijoje 3505 Mayfield Rd., Cleveland Hts. Paroda tęsis iki liepos 16 d. Taip pat dalyvauja NOVA galerijoje vykstančioje grafikų parodoje, kuri tęsis iki rugpjūčio 28 d.

• Clevelando moterų tinklinio komanda, kurioje žaidžia keturios lietuvaitsės (Julija Staškūnaitė, Danutė Bankaitytė, Rūta Maželytė ir Eglė Giedraitytė), birželio 27 d. 7 v. v. Cleve-

dand State universiteto salėje žais parodomosiose rungtyse prieš 1975 m. Amerikos moterų tinklinio laimėtoją "Adidas". Bilietai nuo 2 iki 5 dol. Iš anksto galima užsisakyti pas Eglę Giedraitytę 944-6835.

• Clevelando Lietuvos Vyčiai praneša, kad rengtas J. Sadauskui pagerbimas, kuris buvo atidėtas dėl tam tikrų kliūčių, įvyks š. m. birželio mėn. 19 d. 7 val. vak., Lietuvių Naujųjų Namų patalpose.

Anksčiau įsigyti bilietai minėtam pagerbimui galioja. Dar galima įsigyti bilietų šiam pagerbimui pas rengėjus, telef. 486-3694.

• Draudimas jums ir jūsų šeimai — namų, automobilių, apartamentų, įstaigų, prekybos, gyvybės ir sveikatos. Pilnam draudimo patarnavimui kreipkitės pas Kęstutį Gaidžiūną, telef.: 289-2128.

• V. Besperaitis ir ponija. Dirvos skaitytojai ir rėmėjai Clevelande, išsikėlę gyventi į Topanga, Kaliforniją. Atnaujindami prenumeratą pridėjo auką 7 dol. Ačiū už auką ir linkime saulėtoje Kalifornijoje gražiai įsikurti.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaukite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HOUSE FOR SALE

Marcella Rd. 3 bedrooms, large lot, near Our Lady Of Perpetual Help Church and Lithuanian Home. Broker. Call: 481-8442. (25-27)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
45 bed private hospital. Northeast Georgia. Charge nurses and rotating relief nurses. 3-11 and 11-7 shift charge nurse. 3-11 Emergency Room. Salary commensurate with experience and ability. Liberal personnel policies & fringe benefits.
Apply call or write
RIDGECREST MEDICAL CENTER
P. O. Box 376
Clayton, Georgia 30525
or Phone 404-782-4297 (21-28)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• BIRŽELIO 20 D. Pensilinkų klubo gegužinė.

BIRŽELIO 27 D. Juozapavičiaus šaulių kuopa ruošia gegužinę.

• BIRŽELIO 27 D. 5 val. vak. O. Mikulskienės kanklių muzikos studijų mokinių rečitalis Lietuvių Namų salėje.

• LIEPOS 11 D. 2 val. p. p. Kariui paremti gegužinė. Rengia L.K.V.S. "Ramovė".

• LIEPOS 18 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• LIEPOS 25 D. Gegužinė. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• RUGPIŪČIO 15 D. Lietuvių klubo gegužinė kroatų sodyboje ant Mulberry Rd., prie Chardon Rd.

• RUGSĖJO 11 IR 12 D.D. Tautos šventės minėjimas — koncertas dalyvaujant solistams D. Stankaitytei, St. Barui, J. Vazneliui ir muz. Vaisaičiui. Rengia LB Clevelando Apylinkės valdyba. Rugsėjo 12 d. abiejose šventovėse pamaldos už Lietuvą.

• RUGSĖJO 12 D. Šiluvos Marijos metinė šventė Šv. Jurgio lietuvių parapijoje.

• RUGSĖJO 18-19 D. Clevelando skautijos 25 metų sukaktis.

• RUGSĖJO 23-26 D. Tautybių karavanas lanko Clevelando lietuvių koloniją Bicentennial proga.

• RUGSĖJO 25 D. Birutinių parengimas.

• SPALIO 2 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos 20-tos kultūrinės premijos įteikimas ir jaunimo susipažinimo balius Lietuvių Namuose.

• SPALIO 9 D. LRK Moterų Sąjungos 336 kuopos parengimas.

• SPALIO 10 D. Naujosios parapijos rudens šventė.

• SPALIO 17 D. Aktoriaus H. Kačinsko ir pianisto A. Kuprevičiaus rečitalis. Rengia Skautininkų Draugovė.

• SPALIO 23 D. Abiturientų pristatymo balius Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio apygarda.

• SPALIO 24 D. CCC Teatre Grandinėls koncertas.

• SPALIO 30 D. Čiurlionio ansamblio tradicinis balius Lietuvių Namų salėje.

• SPALIO 31 D. Aldonos Stempuzienės-Švedienės ir Jono Švedo koncertas The Cleveland Music School Settlement.

• LAPKRIČIO 4 D. Koncertas. Rengia LMK Sąjunga.

• LAPKRIČIO 6 D. G. Čapkauskienės koncertas Naujos parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 13-14 D.D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando Apylinkės valdyba.

• LAPKRIČIO 20 D. Kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namų salėje. Rengia L.K.V.S. Ramovė.

• LAPKRIČIO 21 D. Leharo operetė "Grafas Liuksemburgas" Slovėnų auditorijoje. Atlieka Pirmyn choras iš Chicago ir simfoninis orkestras. Rengia Dirva.

• LAPKRIČIO 21 D. Kristaus Valdovo šventė Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos parapijoje. Ruošia ateitininkai.

• LAPKRIČIO 28 D. Prof. J. Brazaičio minėjimas. Rengia LFB.

PADĖKA

Š. m. vasario 26 d. mirė

KAROLIS MORKŪNAS.

Dėkojame visiems pažįstamiems ir draugams lankiusiems jį laidotuvių namuose ir dalyvavusiems pamaldose ir laidotuvėse.

Ypatingai dėkojam organizacijoms ir jų vadovams, pareiškusiems mums užuojautą žodžiu ir raštu.

Nuoširdžiai dėkojame p.p. F. Eidimtui, K. Karaliui, J. Bulikai, B. Auginams, Al. Karlauskams. Ramovėnams ačiū, už paskutinį patarnavimą, nešant karstą.

Draugams, Ramovėnams, Birutietėms, aukojusiems Tautos Fondui, Karolio Morkūno vardu.

Louise Morkūnienė
Petras ir Andrius Morkūnai

A. A.

W. VALDUKAIČIUI

mirus, jo dukrai IRENAI KIJASKIE-

NEI su šeima, skausmo valandoje nuo-

širdžią užuojautą reiškiamo ir kartu

liūdime

Elena, Marija,
Ilia ir Jokūbas
B e d e r i a i

JŪRATEI

PILIPAITIENEI-NARBUTAITEI

mirus, jos vyrui ALGIRDUI su vaikais,

tėvui JONUI NARBUTUI su šeima ir

visiems giminėms gilią užuojautą reišk-

kiame ir kartu liūdime

Birutė ir Bronius
K a s a k a i č i a i

Tauriam lietuviui

PRANUI NARVYDUI

mirus, jo šeimą ir artimuosius giliai užjaučiu ir
kartu liūdžiu

Vladas Mieželis

A. A.

KUN. P. DZEGORAIČIUI

mirus, jo broliui BRONISLAVUI ir artimiesiems
užuojautą reiškia

Clevelando Skautija

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiamo stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutėkėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

• Dirvos novelės konkursui gautos dar dvi novelės: Šermukšnio — "Žalmargė grįžta" ir Protėvio — "Bitnikai".

• Lietuvių Tautinio Sąjūdžio posėdis įvyko birželio 2 d. Woodhavene, kuriame dalyvavo V. Abraitis, K. Bačiauskas, A. Sparauskas, T. Sparauskas, A. Vakselis ir R. Žymantaitė.

Algis Sparauskas išrinktas Sąjūdžio naujuoju pirmininku, kuris atstovauja

sąjūdį šiuo metu VLIKo Taryboje. Posėdyje buvo aptarti lietuviškos veiklos įvairūs klausimai.

• Leonardas Peseckas, buvęs Lietuvos karo aviacijos pulkininkas, mirė gegužės 30 Chicagoje. Palaidotas birželio 2.

• V. Vaitkevičienė, Chicagoje, atnaujindama prenumeratą pridėjo auką Dirvai paremti 7 dol. ir linki

sėkmės "leidžiant tokį tikrai įdomų laikraštį".

Ačiū už auką ir linkėjimus.

• Dr. Pranas ir Ada Sutkai, Homewood, Ill., mirus Eugenijai Bartkuvieni, vietoj gėlių, atsiuntė auką 100 dol. Dirvos atstatymo fondui. Ačiū.

• Stepono Kairio paminklų konkursą laimėjo arch. Alberto Kerelio ir inž. Broniaus Masioko projektas. Antrą vietą gavo inž. Česlovo Tamašausko projektas.

LOS ANGELES

TĖV. BR. MARKAITIS CHORO VADOVAS

Kalifornijos Mokslo ir Industrijos muziejus, kuris yra Los Angeles miesto valdybos žinioje, pakvietė Tėv. Bruno Markaitį vadovauti šio muziejaus žinioje esančiam berniukų chorui. Dabar šis choras rengiasi Bicentennial koncertams, kurie bus rugsėjo ir spalio mėnesiais. Be to, šis choras, vadovaujamas naujojo dirigento, dainuos su New York City Opera, atliks kalėdinę koncertą su garsiuoju Roger Wagner Master Choral.

SERGA DR. JULIUS J. BIELSKIS

Gen. Lietuvos konsulas Dr. J. J. Bielskis, gavęs stiprų širdies priepuolį, turėjo atsigulti į ligoninę, kur išbuvus keliolika dienų, grįžo į namus ir palengva taisosi. Tačiau gydytojai patarė pasiduoti ilgesniam poilsui, susilaikyti nuo bet kokio varginančio darbo.

GABIEJI MOKINIAI

Los Angeles Times, birželio 6, paskelbė Pietinės Kalifornijos aukštesniųjų mokyklų "A STUDENTS" sąrašą, kuriame buvo užtiktos ir šiuo lietuvių pavardės: Ramona Alseikaitė, Regina Liūdžiūtė, Juozas Rakauskas, Vita Polikaitytė, Rimas Polikaitis, Rita Tautkutė, Darija Žaliūnaitė, Marija Stočkutė, Ursula Barkauskaitė ir Arūnas Oanionis.

LIETUVIŲ DIENA

Šv. Kazimiero parapijos rengiama Lietuvių Diena įvyks birželio 27 d. 1:30 v. p. p. Marshall High School auditorijoje. Programoje dalyvauja: Dana Stankaitytė, Stasys Baras, Jonas Vaznelis, Alvydas Vasaitis ir Raimonda Apeikytė. Programai vadovaus Birutė Dabšienė.

Be to bus dailės ir rankdarbių paroda, laimės traukimas ir pietus. Visas pelnas skiriamas parapijos salės praplėtimui.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

A. A.

EUGENIJAI BARTKUVIENEI

mirus, jos vyrui dr. JUOZUI BARTKUI, sūnui EUGENIJUI ir dukrai IRENAI su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Pranas ir Ada
Sutkai

A. A.

EUGENIJAI BARTKUVIENEI

mirus, jos vyrui dr. JUOZUI BARTKUI, dukrai IRENAI TAMARAI BUDRECKIENEI su vyru, sūnui inž. EUGENIJUI su šeima reiškiamo širdingiausią užuojautą ir drauge liūdime

Valentina, Elegijus
Sliziai

A. A.

EUGENIJAI BARTKUVIENEI

mirus, jos vyrui dr. JUOZUI BARTKUI, sūnui EUGENIJUI ir dukrai TAMARAI su šeimomis liūdėsio valandoje reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Kiršoniai

A. A.

EUGENIJAI BARTKUVIENEI

mirus, jos vyrą dr. JUOŽĄ BARTKŲ, dukterį TAMARĄ ir sūnų EUGENIJŲ ir jų šeimas, giliai užjaučia

J. Ulpienė,
I. Ulpaitė,
G. ir A. Danasai

Korp! Neo-Lithuania mecenatui

PRANUI NARVYDUI

mirus, Korporacija reiškia gilią užuojautą visiems velionio giminėms ir liūdi netekusi vieno iš pirmųjų savo rėmėjų

Korp! Neo-Lithuania
Vyriausioji Valdyba

A. A.

VALERIJAI GRAŽIENEI

mirus, jo sseserims dr. D. LIUCIJAI PUSKEPALAITIENEI ir ADAI RUDYTEI nuoširdžią užuojautą reiškia

Fordo ligoninės bendradarbiai
su šeimomis:

Irena ir Vytautas
Alantai
Genovaitė Bulotienė
Aldona ir Kazimieras
Stašaičiai
Regina ir Algirdas
Vaitiekaičiai
Antanas Vaitėnas

A. A.

ALEKSUI JANKŪNUI

mirus, jo tėveliams ALEKSUI ir LARISAI JANKŪNAMS ir kitiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Dr. Vaclovas ir Emilija
Čekai